

LADA PLAADE

Yá pó kú láe bee guuɔ

Láe bee Davidi né Salomɔɔ kpablea yá bɔɔlekèwɛɛ (1-9). Bee gbɛa aà bui pó aa gɔɔ Yudaɔ kía ɔɔ e à gè pèò Nebukanəza Yelusaleū siawa n̄ taañño Babilonio (10-36).

Láe bee dɔɔ gbezâ mèn plaɔ yá gè à Ezala lá n̄ Næemii láo kùɛ. Bee lé owɛɛ wà Isailiɔ yaziɔ kyoke ae we, asa wekii Pæesiɔ kí Kilusi Yudaɔ gbà zé aa ea gé Lua kpé dɔi Yelusaleū.

*Salomɔɔ ɔnɔ gbeaa
(1Kia 3.1-15, 10.26-29)*

¹ Davidi né Salomɔɔ kpala zinapèle gíügiū, asa Dii aà Lua kuaànɔe, ɔ à aà zɔɔke kàfì maamaa.

² Salomɔɔ yādile Isailiɔne píi, gbɛɔn ðaasɔɔsɔɔ dɔaanaɔ n̄ gbɛɔn basɔobasɔɔ dɔaanaɔ n̄ yākpalekenaɔ n̄ kíao píi n̄ Isailiɔ uabeleɔ píi,

³ ɔ à gèníñó gulestí pó wa bò Gabaɔɔ, asa kpaaükpe pó Dii zɔblena Mɔizi kè guwaiwaiu kú wee.

⁴ Davidi tò wà Dii kpagolo sè yää Kiliayaaliū,* wà gèò gu pó a kèkeèeu Yelusaleū, asa we à zwàakpe dɔuè.

⁵ Mɔgoté sa'okii pó Uli né Bezaleli, Hulu tɔüna pí† sɔ a ku Gabaɔɔ Dii zwàakpe kpæele, ɔ Salomɔɔ n̄ gbɛ pó kääaapiɔ yāgbèawà we.

⁶ Salomɔɔ sɔ kpaaükpe sa'okiiipizi Dii ae, ɔ à sa pɔ wí a pó káteu à tékū òwà n̄ pó mèn ðaa sɔɔ.

* ^{1:4} 2Sam 6.1-17 † ^{1:5} Boa 38.1-7

7 Ⓛ Lua bò mòwà gwāasīna à mè: Pó pó n yei gbéaa.

8 Salomō wè Luawa à mè: N gbékékè ma mae Davidie maamaae, ñ n ma kpa kpalau aà gēe ū.

9 Dii Lua, lé pó n gbé ma mae Davidie ke sa, asa n ma dile gbé pó aa dasi lán dūnia bùsu'ūfāawā kíá ū.[‡]

10 Ma gba ñnō n dōao sa, ké mà e dōaaò gbépiōne. Tó màa no kpelewa máli yāgōgō n gbé dasipiōnei?

11 Ⓛ Lua òè: Lá yá bee mé kú n sōu, mé ni ḥda ge àizee ge gawi ge n ibeeō gaa ge wēni gbāa gbéaa, sema ñnō n dōao, ké n e yāgōgō ma gbé pó ma n dile n kíá ū beeōne,

12 má n gba ñnō n dōapio, mí ea mà n gba ḥda n àizeeo n gawio l. Kí pó kú n ãae ge kí pó aó ku n gbeae a kanwao.

13 Ⓛ Salomō bò kpaaūkpé pó kú guleśipia kíi Gabaō, à tà Yelusalēū, ñ àlē kible Isailiōwa.

14 Salomō zikasōgoō ní sōo kàaa, aà sōgopiō kà ðaa sopla (1.400), aà sōo sō ðaasōsoo lee kuepla (12.000). Wí aà sōpiō gwa aà sōgo wēleō guu n aà bē Yelusalēūoe.

15 Kí tò ánusu n vuao di Yelusalēū lán gbewa, mé seđe lí pó wà kpēdō dasi lán bèle líwa sēu.

16 Salomō sōpiō bò Egipiś n Silisi bùsuoe. Kí laatanao mé lulu Silisi.

17 Aai sōgoō lulu Egipi ánusu kiloo soplaplae, sōo sō kiloo plapla taawa, ñ aaï ea sōpiō yía Itiō n Silis kíao wa l.

18 Ⓛ Salomō dile wà kpēdō Diié n azia beo.

[‡] **1:9** Daa 13.16, 28.14

§ 1:16 Iko 17.16

2

*Salomω Dii kpé ssukεa
(1Kia 5.15-32)*

1 Salomω gbέo dà gbe'aziu gbέon ðaaasɔso lεe basiiጀ (80.000), a sɛsεnao sɔ gbέon ðaaasɔso lεe bἀñkwi (70.000) n̄ n̄ dɔaanao gbέon ðaaasɔso lεe àaጀ n̄ ðaa ðaaጀ (3.600).

2 Ḍ à gbέo zì Tii kí Hilañwa à mè: Sedε lío kpásāmee lá n̄ kpásā ma mae Davidie õ à bεkpàòwa.

3 Málε kpεdɔ Dii ma Luaε. Aà póε, we waɔ tu-laletikauè téa, wiɔ pεe káleè, wiɔ sa pó wí a pó káteu à tékū owà kɔo n̄ oosio n̄ kámbogɔɔzio n̄ mɔ dafu gɔɔ n̄ Dii wá Lua dikpεo. Ḍ Luapi dile Isailiɔne aaጀ ke maa gɔɔpii.

4 Kpé pó málε dɔèpi zɔɔ, asa wá Lua zɔɔ dε diiɔla pii.

5 N beeo déme kpεdɔaè gbāa vīi? Asa musu a fɔ aà sio, baa musumusu. Dén ma ũ mà kpεdɔèi, mé i ke ào dε aà gbagbakii ũ bāasio.

6 Bee yái gɔide kpásāmee aà zìke n̄ vuao n̄ áñusuo n̄ mɔgoteo n̄ mɔsio n̄ wɔjtēnao n̄ bà gἀaluladeo n̄ babuunao n̄ wèñsákεa pówωao, i zìke Yelusalε ũ n̄ Yuda bùsuo n̄ gɔide pó ma mae Davidi dilemeeo.

7 N n Libā bùsu sεde lío kpásāmee n̄ pεliɔ n̄ lí bεeεde pález, asa má dɔ kε n bùsu zìkenao lizɔ dɔ. Ma zìkenao lí zìke n̄ n zìkenao,

8 aai lí kekemee dasidasi, asa kpé pó málε dɔpi, sema ào zɔɔ mè ào muua n̄ kpéeoo.

9 Má mase kpa n zìkena pó lé lizɔpiɔwa kokø ðaaasɔso lεe ðaa do (200.000) n̄ naao koko ðaaasɔso

lεe ბaa do (200.000) ní vεeo sela ბaaasɔo lεe bao (20.000) ní nísio koko ბaaasɔo lεe bao (20.000).

10 ɔ Tii kí Hila ũ lá kpàsã Salomɔɔe à mè: Ké Dii ye a gbézo yáí, ɔ à n kpa n kia ũ.

11 A èa ò lɔ: Wà Dii Isailiɔ Lua pó musu ní zíleø kè sáaukpa! Asa à kí Davidi gbà né ɔnɔna pó dɔa ní wεzεo vñ, ɔ àle kpèdɔè n azia bεo.

12 Málε gɔide pó zí dɔ gbaεne, aà tón Hula ũ Abi.

13 Aà daá Dā buie, mé aà maeá Tii gbéε. A vua ní ánuuso ní mɔgotεo ní mɔsio ní gbeo ní lío ní bà gàaluladeo ní babuunao ní wɔtεnao ní bàababao zí dɔ. A wɛsákεa pɔ́wa dɔ, mé zí pó wa dàè píi i kεe. Ali zíkε ní n ɔzíkεnao ní gbé pó de n mae Davidi ɔzíkεna ũ yáa.

14 Kí, mase ní naao ní nísio ní vεe pó n a legbèø kpàsã wápiɔ n zíkεnaone,

15 wí Libā bùsu lí zɔzɔnε lá ní yei léu, wí yeye wà gbézo zíò ísiaa e Zope, ní taò Yelusale ũ.

16 Salomɔɔ bòmɔ pó kú Isaili bùsuuɔ nào píi, aà mae Davidi gbézo naoa bàasi. Aa kà gbéon ბaaasɔo lεe basoplakwi ní àaɔo ní ბaa àaɔo (153.600).

17 A ní gbéeo díle gbé'ánao ũ gusisidieu gbéon ბaaasɔo lεe basiɔ (80.000), a sèsenao sɔ gbéon ბaaasɔo lεe bàaɔkwí (70.000), an dɔaana pó aao wéte zípiziɔ sɔ gbéon ბaaasɔo lεe àaɔ ní ბaa àaɔoε (3.600).

3

*Salomɔɔ Dii kpé dɔa
(1Kia 6.1-38)*

1 Ḍ Salomoo nà Dii kpé boawa Mɔlia* gbε musu Yelusalεū, gu pó Dii bò mòu a mae Davidiwau. Davidi mé Yebusi bui Alauna pówengbēzεpi dīlε kpépi dɔkñi û.

2 A nà zípiwa a kpalablea wɛ siiñde mo plaade gɔɔ plaade zíe.

3 E pó a bò Lua kpé pó ū gbàa kà gàsísuu bàaõ, a yàasa bao.

4 Kpépi bilandaan vî, a yàasa sáa ní kpépioe gàsísuu bao, a lesi kwi.

A vua tẽetẽe kpà kpépi guu.

5 A pẽ lipεpεε kpà kpεεle giwa, õ à vua maa kùlewà. A gɔinakèwà lán daminaliowá ní mɔdaonaɔ.

6 A zâblè kpépiwa ní gbè bεεedeo. Vuapi sɔ à bò Paavaiûe.

7 A vua kùle kpépi balazaowá ní a kpεεle líç ní a giô ní a bɔle gbaɔ, mé à gɔinakè gípiowá lán malaika gàsíadeowá.

8 A luakukñi kè, a gbàa sáa ní kpépi yàasao gàsísuu bao, a yàasa bao. A vua tẽetẽe kùlewà tɔnu bao.

9 Vua kusaɔ gbia dε kiloo kínia. A vua kùle kpea pó kú musuɔwa lɔ.

10 A li'â malaika gàsíadeo ū mèn pla, a kpà ní vuao.

11-12 Malaikapiɔ gàsíia pooo, a gbàa gàsísuu sósɔo, ampii gàsísuu baoε. Ado gàsíia gè pè giwa le, ado pó pè giwa la, õ an gàsíia pó gɔɔ pèkɔwa.

* **3:1** Daa 22.2

¹³ Malaikapiō gàsīsiaō poopooa màa e gàsīsuum bao. Aa zea mé an ae dōa kpēele oi.[†]

¹⁴ A zwāa pō wa da tā ní babuunao ní bà gàaluladeo ní wōtēnao ní bàabaa, ë à gōinakèwà lán malaika gàsīsiadewa.[‡]

¹⁵ A mòpelé pì mèn pla kpépi kpēele pō ū. A pla píi lesi gàsīsuum bao plaplasaiε, a fùa lesi sō gàsīsuum sósōo.

¹⁶ A modaonaō pí, ë a fí fùapiōwa yàbaa ū. A pōo píi lán gbéafu bēwa mèn basobasso, a dòdō modaonapiōwa.

¹⁷ A mɔpiō pèlē kpé kpēele oplaaai ní zeeio. A tɔkpà oplaa pōe Yakē, § ozeē pō sō Bɔazu.*

4

Lua kpé pōo (1Kia 7.23-51)

¹ Salomōo sa'okii kē ní mogotēo.* A gbāa ní a yàasao gàsīsuum baobao, a lesi kwí.

² A íkakii bò bòoloo. A lélá e a lélé gàsīsuum kwíε, a lesi sōo, a zōo sō baakwi.

³ A gōinakè íkakipiwa lán tùuwawa, a lìa a léi zílē dòo pla, gàsīsuum dodo tùu mèn kwikwi. A íkakipi pí sānu ní tùu gōinapioe.

⁴ Ikakiipi di zuswana mèn kuəplacwa. Zù mèn àaō mi dō gugbántoo oi, mèn àaō bē'aε oi, mèn àaō geomidɔkii oi, mèn àaō lɔ gukpε oi. Ikakiipi di ní musu, ë an pōo dōdō guo.

† 3:13 Bɔa 25.18-20 ‡ 3:14 Bɔa 26.31 § 3:17 Bee mè i ní zedɔ.

* 3:17 Bee mè gbāa kuwà. * 4:1 Bɔa 27.1-2

5 Ikakíipi gèele ṣtā doe, mé a swá dε lán ta swáwa, lán tóongbeleziwa. Galuba zɔ̄o le òaa do ní basoo í õ ta sapi i sí.

6 O à dàa pí mèn kwi nòopipibɔ̄ ũ, a kàlε Lua kpé oplaa oi mèn sɔ̄o, ozeei mèn sɔ̄o. Sa'onac i dàapiò idada sa pó wí a pó káteu à tékú nòowa. Sa'onapiò sɔ̄ aañ zu'o ní ikakíipi íoe.[†]

7 A vua dau‡ pí mèn kwi lá wà a kεa dílεwa. A kàlε Lua kpéu, mèn sɔ̄o oplaa oi, mèn sɔ̄o zeei.

8 A táabūnu§ kè mèn kwi, a kàlε Lua kpéu, mèn sɔ̄o oplaa oi, mèn sɔ̄o zeei. A ta au'elebɔ̄ pí ní vuao mèn basoo.

9 A sa'onac ua kpàné ní Lua kpé uadao ní a bolε gbaɔ̄, õ à mɔgotẽ kùlε gbapiòwa.

10 O à ikakíipi dílε Lua kpé kpεelε oplaa oi gεomidɔkii oi ní gukpεo zānguo.

11 A túfukabɔ̄ ní péeluɔ̄ ní ta au'elebɔ̄ pí lɔ̄.

Màa Hulaũ Lua kpé zì kí Salomɔ̄e, à a lekpàai. Zì pó a kεpiɔn ke:

12 Mɔpelεɔ pla.

Fùa pó bò lán lowa, a ku mɔpelεpiɔ musuɔ pla.

Mɔdaona pó à zāblèò fùapiowac pla.

13 Gɔina pó a dòdɔ mɔdaonapiowá lán gbεafu bεowac òaa pla. A kè dòɔ plapla, à zāblèò fùapiowá.

14 Tadibɔ̄ ní a tao.

15 Ikakíi do ní zuswana pó kú a zíεɔ kuεpla.

16 Túfukabɔ̄ ní péeluɔ̄ ní saaɔ ní a pokeleɔ píi.

Pó pó Hulaũ pí kí Salomɔ̄e Dii kpé pó ũɔ píi, a pí ní mɔgotẽ pó wa yɔ̄coe.

† **4:6** Boa 30.17-21

‡ **4:7** Boa 25.31-40

§ **4:8** Boa 25.23-30

17 Kí mè wà kásá ní Yuudé dàna gí pó kú Suko ní Zalétão zānguoo.

18 Pó pó Salomoo pí ní mgotéopi, wi yō kiloowa wà a gbia dò, ké a dasi kè zài yái.

19 Salomoo pó pó kú Lua kpé guu, pí ló, tulaletikateakii pó wa kè ní vuao ní vua táabúnu pó wí Dii pée kálewà.

20 ní dau pó wa pí ní vua tēetéeo ní a filia pó ló naa luakukii ae lá wa dílèwa.

21 Wà gjinaké daupiwa lán kopekii fùaçwa. Wà a filia ní a kpào pí ní vua tēetéeo.

22 Vua filiadéboo ní taø ní gòonaa ní tàasoo ní kpæa pó wí me luakukii gba ní kpæelé pó.

5

1 Ké Salomoo Dii kpé zípi kè a làa píi, ñ à mò ní vuao ní áonusuo ní pó pó a mae Davidi dílè Lua pó ù, * a kà Lua kpé làasiu.

Taa ní Dii kpagoloo a kpéu (1Kia 8.1-9)

2 Ó kí Salomoo Isaili gbézoo sìsi Yelusalé, an bui døaanaa ní ní uabele píi, aa mò Dii bàakuaño kpagolo† sé Davidi wéle Siøna wà suò.

3 Ó Isaili kàaaaàzi mípii mò soplade dikpégoozí.

4 Ké Isaili gbézoo kà píi, ñ Levii bui Dii kpagolopi sé

5 ní kpaaükpeo ní Dii pó pó kú a guu. Levii bui pó de sa'ona ù mé pòpi sé,

6 ñ kí Salomoo ní Isaili pó kàaaaàzi sa'ò ní sã ní zuo kpagolopi ae. Pó pó à sa'òopi dasi kè zài, wi fõ nàoo.

* **5:1** 2Sam 8.11 † **5:2** 2Sam 6.12

7 Ḍ sa'onac gɛ́ n Dii bāakuańc kpagoloo a kpéu e kpea pó wí mē luakukii. Aa dīlē a dīlekii we malaika gāsiadec zíe.

8 Malaikapi c gāsia poopooa gu pó kpagolo n a sélis kuua.

9 A sélipi c gbāa, wí a lē e kpépi kpēelē, wíli e uao. Lípi c ku we e gbā.

10 Pœ ku kpagolopi guuo, mé i kε gbè pèpēe mèn pla pó Mɔizi dàu Olebu,[‡] gu pó Dii mè a bāa a o kú n Isailic n bɔa Egipi gbēa bāasio.

11 Ḍ sa'onac bòlē Dii kpéu. Goo bee sa'ona gāli pó kú we gbābò nízias pii kò.

12 Levii bui pó d e lèsina ū, Asafa n Emanio n Yedutuo n n n dāuna c s i píi sa'okii gukpē oi n bāabaa pökasa c dadaa, aale sésenac lē n mōna c n doma c. Sa'on kāaepenac kú n guu lō gbēn basoolo.

13 Kāae' c n leo dàkɔi lán p o mèndowa, aale Dii tāasile, aale lémawà. Aale lesi n kāae' c n sésenac n pó'cbo n pâle, aale Dii tāasile aale m e:

A maa, aà gbēke láaa vio.

Telu Dii kpépi pà,

14 Ḍ sa'onac i f ñ ḡe zíkei weo telupi yái, asa Dii gawi kpépi pàe. §

6

Salomɔɔ ya'oa gbēnɛ

1 Ḍ Salomɔɔ mè: Dii mè áo ku telu sia guue.*

2 Ḍ a ò Dii e: Ma kpé lèsile bee dòn e ké n̄yɔ kuu gɔɔpiie.

[‡] **5:10** Iko 10.5 § **5:14** Bɔa 40.34-35 * **6:1** Soū 18.11, 97.2

3 Ḍ à lili aedò bílawa à samaa'òné.

4 Ḍ à mè: Wà gbäakpa Dii Isailiɔ Luazi! A legbè ma mae Davidie, ɔ à kèè lá a òwa. Asa à mè[†]

5 za gɔɔ pó a a gbé bòlè Egipi, i Isaili wélee dile wà kpèdɔueo, mé i gbèe dile a gbé Isailiɔ dɔaana üo,

6 ɔ à Yelusaleū dile kéké a tó ào kuwà, mé à Davidi dile a gbé Isailiɔ dɔaana ü.[‡]

7 Ké ma mae Davidi ye kpèdɔ Dii Isailiɔ Luaε,

8 ɔ Dii pi òè kpèdɔae kéké a tó e ào kuwà làasoo pó a kèpi maaε,

9 áma i kéké aàpi mé a dɔeo, aàzìa néé mé a dɔe. §

10 Dii kéké lá à legbèèwa, ɔ ma gɔɔ ma mae Davidi gëe ü, ma zɔlè kpalaù Isailiɔ guu, lá Dii Isailiɔ Lua a legbèèwa, ɔ ma kpépi dòè, kéké aà tó e ào kuwà yáí.

11 We ma Dii kpagolo dileu. Dii bàa kua ní a gbé Isailiɔ yáí kú a guu.

Salomɔɔ wabikεa a gbéone

(1Kia 8.22-53)

12 Salomɔɔ gè zè Dii gbagbakii kpεelè Isaili pó kääaa weɔ wáa píi, ɔ à ɔsè musu plapla.

13 Salomɔɔpi gína bò yáa ní mɔgotéo ua guoguoε. A gbää ní a yàasao gàsìsuu sósɔoε, a lesi sɔ àaɔ. Ḍ à dède gínapiwa à kùlè a kosowa Isaili pó kääaa weɔ aε, à ɔsè musu

14 à mè: Dii Isailiɔ Lua, gbèe muaannɔ musu ge zíleo. N gbéke guu n bàa kú n n zòblena pó aa ku lá n yeiwa n nòsemendooε.

15 N yáí pó n a legbè n zòblena ma mae Davidie kéké. N ò n léo yääε, gbä sa ɔ n kéké.

† **6:4** 2Sam 7.1-13 ‡ **6:6** 2Sam 7.4-11 § **6:9** 2Sam 7.12-13

16 Tia kéwa Dii Isailiɔ Lua, n legbè n zòblena ma mae Davidie n mè, tó aà buiɔ nzià kúa dɔ mé aa ku lá n yeiwa, aa n ikoyā kúa laaàwa, aao zɔlea kpalaу Isailiɔ guu gɔɔpiie.*

17 Dii Isailiɔ Lua, to yá pó n ò n zòblena Davidie ke siana ū sa.

18 Lua, níyɔɔ kú n gbènazinaɔ zíle la yáma yà? Gwa, n bë pó kú musu ní gu pó kú musumusuo píi a fɔ n sio, belenkë kpé pó má dònëe bee sa.†

19 Dii ma Lua, mapi n zòblenawa wègwa, ní ma wabikea ní ma sùuugbeaamao sí. Swásë wii pó mapi n zòblena málë léma ní wabi pó málë këmaozi.

20 To n wé ào peà kpéé beewa gwääsiña n fääneø, gu pó n mè n tó aɔ kuwàe beepi. Wabi pó mapi n zòblena málë ke n aeo dɔa gupiwa ma.

21 Tó mapi n zòblena ge n gbé Isailiɔ aedɔ gue beewa, mé wa wabikëma, nìli wá wabikea si za n kükii musu, ní sùuukewano.

22 Tó gbé tåaekè a gbédeeë, mé wa òè aà me á sì ní n tóo, tó à mò mé à mè á sì ní n tóo n gbagbakii kpëele kpéé beeü,

23 nìli sínñɔ kua za musu, ní oloné. Nìli yágɔgɔ n zòblenaçne, ní fiabo tåaedee, aà yákëa i wi aà musu, ní tó yá bɔ n yäesaideo na, wí e dɔ kë i yäe këo.

24 Tó n gbé Isailiɔ ibeeɔ ziblémá duuna pó aa kë yáï, mé aa tåññɔ, mé aa èa sùma aa n sisi, tó aa wabikëma aa sùuugbeama kpéé beeü,

25 kua za musu nìli sínñɔ, ní ní duuna këmá, ní suññɔ bùsu pó n kpà n deziowaë beeü.

* **6:16** 1Kia 2.4 † **6:18** Zin 7.48-50

26 Tó luabε ḡò da wáiwai, lou lé mao ké aa duunakènε yái, tó aa aedò guε beewa, aa wabikèma aa n sisi, mé aa mikè n duunaçnε ké n n wetà yái,

27 kua za musu n̄ili sín̄nɔ, ní n̄ duuna k̄má. N̄ili n̄ da zé maawa, ní tó lou ma bùsu pó n̄ kpà n̄ gbé̄wa an pó ũε beeue.

28 Tó nɔana ge gagyā kà bùsue beeue, ge p̄owen gbɔ̄si ge p̄ó fukpaa ge kwasutē̄ ge s̄esewεkwā̄ ge tó ibeē̄ koez̄ò n̄ wé̄lεezi ge tó músi ge gyā ḡè̄ngu,

29 tó an gbé̄ yá pó a le d̄ò n̄ wāwā pó àlé kεo, mé à ɔd̄ò kpé̄ bee oi, mé à wabikèma à s̄uuugbèama,

30 kua za musu n̄ili siaànɔ. N̄ili s̄uuukεaànɔ, ní flaboè aà yákεawa, asa n̄ aà nòsε d̄ɔ. Mme n̄ gbé̄pii nòsε d̄ɔ.

31 Mâa aaliɔ v̄iakεnε, aaɔ ku lá n̄ yeiwa e n̄ wé̄ni léu bùsu pó n̄ kpà n̄ deziowae beeue.

32 Tó b̄òm̄ pó d̄e n̄ gbé̄ Isaili bui ūo bò bùsu zàzāu à mò n̄ tó z̄ɔ̄ yái n̄ n̄ ikoyāo n̄ n̄ p̄ó pooa yāo, tó à aedò kpé̄ beewa à wabikèma,

33 kua za musu n̄ili siaànɔ, ní yá pó a gbèama kεè, ké d̄únia bui p̄í e n̄ tó d̄ɔ, aai v̄iakεnε, lá n̄ gbé̄ Isailiɔ i kεnεwa, aaì̄ d̄ɔ ké n̄ tó kú kpé p̄ó má d̄òe beewa.

34 Tó n̄ gbé̄ bòle ḡè z̄ikai n̄ n̄ wé̄lē z̄ilau, gu p̄ó n̄ n̄ z̄iu p̄ii, tó aa aedò wé̄le p̄ó n̄ d̄ilē bee n̄ kpé p̄ó má d̄ònē beewa, mé aa wabikèma,

35 kua za musu n̄ili sín̄nɔ s̄uuu p̄ó aa gbèama yá musu, ní tó yá b̄ɔ̄nɔ na.

36 Tó aa duunakènε, lá gbé̄ ku à gí duunakeio, mé n̄ p̄o pàñzi n̄ n̄ ná n̄ wé̄lēnε n̄ ɔz̄i, mé aa tâñnɔ n̄ bùsuu z̄iz̄ɔ̄ ū bùsu zàzā ge a kāina guun nò,

37tó aa nòselile bùsu pó aale zoblepiu, mè aa èa sìuugbèama we aa mè wà duunakè, wà tåaekè, wà yãvãikè,

38tó aa èa sùma ní nòsemendoo ní pœao píi za bùsu pó wà tåuññ, aale zobleu, tó aa aedò bùsu pó ní kpà ní deziowa ní wéle pó ní díleo ní kpé pó má dòneえ beeowa, mè aa wabikèma,

39kua za musu níli sínñ ní sùuu pó aa gbèama yá musu, ní tó yá boññ na, ní sùuuke ní n gbé pó aa duunakènèo.

40Tia kewa ma Lua, to n wé ào pœa gue beewa, ní swáse wabi pó wa su këma lai.

41Dii Lua, pila su n kúkli sa,
mpi ní n gbâa kpagoloo.

Dii Lua, to gbé suabaa ào dò n sa'onac sôwa,
to n yâmanac pønake n maa yái.

42Dii Lua, nísu bo kia pó ní kpà kpœo.

To gbéké pó ní kë n zòblena Davidie yá ào døngu.[‡]

7

Dii kpé sak a (1Kia 8.62-66)

1Ké Salom o wabik  a làa, té b  luab  à s  sa p  a ô p owa à tek ,   Dii gawi kp pi p .*

2Sa'onac i f  g uo, Dii gawi p  kp pi p  y i.

3K  Isaili  t pi sua e n  Dii gawipio a kp  musu, aa w l  n  gb eu aa mis ile , aa Dii s aukp  aa m :
A maa, a  gb k  láaa v o.

4O k  n  gbépiio sa'  Diiwa.

[‡] **6:42** So  132.8-11 * **7:1** Lev 9.23-24

5 Kí Salomɔɔ sa'òwà ní zuɔ ðaasɔɔo lεe bao ní plao (22.000) ní sãɔ ðaasɔɔo lεe basoolo (120.000). MÀA kí ní gbépiio Dii kpé sakè.

6 Sa'onao zea ní zekii, mè Levii buiɔ ku we, aale Dii sáaukpa ní pɔ'ɔbɔna pó kí Davidi kè, à Dii táasilèðɔ à mè:

Aà gbéke láaa vño.

Sa'on kàaepenaɔ kú ní ae, mè Isaili bui píi gɔ̄ sìa.

7 Salomɔɔ gbâbò ua pó kú Dii kpé kpεεlεe, ɔ à sa pɔ wî a pó kátēu à tékû ò we ní pówen gbao ní sáaukpaa sa'obɔ nísio, asa sa'okii pó a kè ní mogotø i fɔ pɔpiɔ sì píio.

8 Zibeezi Salomɔɔ ní Isailiɔ píi aa dikpékè e gɔɔ sopla. Wa dasi maamaae, wà bò za Amata bɔlei e à gè pè Egipi zé swawa.

9 A gɔɔ swaaɔde zí wà kɔ kàaa, asa wà sa'okii sakëa dikpékè gɔɔ soplae, ɔ wà èa wà Lákpedɔa dikpékè gɔɔ sopla lɔ.

10 Mɔ soplade gɔɔ bao ní àaɔode zí ɔ à ní ké, aa tà ní bε ní pɔnao. An pɔ kèna yāmaa pó Dii kè Davidi ní Salomɔɔ ní a gbé Isailiɔnε yá musu.

Dii bɔ mɔa Salomɔɔwa (1Kia 9.1-9)

11 Ké Salomɔɔ Dii kpé mìde ní azia bεo ní zí pó a pɔ dɔwà à ke Dii kpéu ní a bεpio, a làa píi,

12 ɔ Dii bò mòwà gwāasina, a òè: Ma wabi pó ní këa mà, ma gue bee dìle ma kpé pó wàli sa'oua ūε.

13 Tó ma musu zé tà mè lou lé mao, ge tó ma kwaɔ gbàewá, aale á bùsu pó ble, ge tó ma gagyákà ma gbégu,

14 tó ma gbé pó ma tó kúmápiɔ nízìa bùsa, aale wabikëa, aale ma aεya, aale ní zé vãi tó, kua za

musu má síníno, mí ní duuna kémá, mí ní bùsu gba aafia.

¹⁵ Ma wé ió p ea gue beewa, mí swásé wabi p ó wàl e k eui.

¹⁶ Ma kpéé bee s è má dile ma p ó ūe, k é ma t ó e à w kuwà g c p ii. Ma wé ió p ewà, ma p o ió d òwà g c p ii.

¹⁷ Mpi s õ, t ó n temazi lá n mae Davidiwa, mé n y á p ó má d ilen e o k ùa ní ma y á'one o, mé n l e ma stondakii gwa,

¹⁸ má n z òl e a k palau z ed o, lá ma a legb è n mae Davidi e wa, ma m è a à bui aao z òl e a k palau Isaili o guu g c p ii e. †

¹⁹ T ó a bo ma kpe s õ, t ó a p àk p à ma ikoy ã o ní y á p ó má d il e é o z i, m é a g e l é z ob le dii p àle ñ e, ále ní sisi,

²⁰ má á b òl e bùsu p ó má kpàwáu e, mí g í kpé p ó má d ile ma p ó ūpizi, i g õ l ãanip ò ū, bui p ii i y ãada ò.

²¹ Baa ní kpépi lesik e o, a y á a di g b è p ó l é g e w e o wa, aa m e: B ó y á m é t ò Dii k è b òsu e bee ní kpéé bee o e m àai? ‡

²² Wi oné: K é aa p àk p à Dii ní dezi o Lua p ó ní b òl e Egipizi y ái e. Aa z è ní dii p àle o, aa ní sisi aa z ob l èn é e. Bee m é y ápi o ìn é p ii.

8

Salom òo y á kini o (1Kia 9.10-28)

¹ Salom òo Dii kpé ní azia kpéo d ò w è bao e. A gbe a

² à w él e p ó Hila û kpàw a o k èk e k àl e, õ a kp à Isaili o wa, aa z òl e u.

³ A g è ní z òo Amata Zoba, õ a s i.

† 7:18 1Kia 2.4 ‡ 7:21 2Kia 25.9

4 A Tamoo pó kú guwaiwaiu kéké kàlè ló ní kùsúakaléwéle pó a kàlè Amata bùsuu.

5 A Bétoloni Musu ní Bétoloni Zíleo kéké kàlè wéle biiide ù. Biipi bole gba ñ gbáa vî.

6 Maa a kë Baalata ní wéle pó a kùsúa kálenu píi ní wéle pó aà sôgo kuu. Kpé pó a ye dò Yelusale ñ Libão ní bùsu pó àlé kiblewà píi, a dò.

7 Bui pó de Isaili ûo: Itio, Amole, Pelizio, Ivi ñ Yebusi kõna píi,

8 gbé pó Isaili i ní midéo, an bui pó gò ní bùsuupi õ Salomoo ní dá zoziu, õ aa ziké maa e ní a gbão.

9 I Isaili da zozipluo. Ampio õ à ní díle a zìgò ní a kia dee ñ a gbé døaanao ñ a zikasgode ñ a sôde ù.

10 An gbé mé zì pó kí Salomoo lé kepi gbézoo ù ló, aa gbéon òaa do ní blakwioe.

11 Salomoo bò Davidi wéleu ní a nò Fala ñenœo, à mòaànò kpé pó a dòeu, asa à mè: Ma napi a e àò ku Isaili kí Davidi beo, asa gu pó Dii kpagolo gëu a kua adoaë.

12 Salomoo ìo sa pó wí a pó káteu à tékú o Dii gbagbakii pó a bò Dii kpé bilandaa kpéeléwa.

13 Iò o lá gu lé dò lá Mɔizi díle wà owa ní kámabogoozí pòo ní mò dafu pòo ní dikpe mèn àa ñ pò wí ke wé ní wéo pòo, Kàaso dikpe ní Pòkèke dikpeo ní Lákpedøa dikpeo.* Maa à Dii kpé yáo kë lá à kùwa.

14 A sa'on gáli díledile baade ní a zio lá a mae Davidi òwa. A Levii bui kini díledile ló, an gbéeo lí døaa ní Dii táasiléao, an gbéeo lí dò sa'onaole ní zì

* **8:13** Boa 23.14-17

pó aale ke lá gu lé dɔo. A ní gbẽeɔ d̄ile b̄ibɔle d̄edʒanaɔ ũ gã ní gão, bɔle ní bɔleo, asa màa Lua gbé Davidi ò.

¹⁵ Sa'onaɔ ní Levii buiɔ i bɔ yá pó kí d̄ilenée kp̄eo, baa làasi yá.

¹⁶ Wà zì pó Salomɔɔ dàné k̄e p̄ie, za gɔɔ pó wà Dii kp̄e õ kpàle e wà gè a m̄ideò. M̄àa wà Dii kp̄e dò wa lâa.

¹⁷ Kí Salomɔɔ gè Eziõgbeb̄ee ní Elatao Edɔu bùsuu ísia sae.

¹⁸ Hilau a gode pó ísia dɔɔ zìwà ní gó'ilenaɔ, õ aa dà ísiaa sānu ní Salomɔɔ gbé. Aa gè Ofii aa vua nàaa we tɔnu ḡeo ní mèndoo, õ aa sùò kí Salomɔɔe.

9

Seba bùsu nɔe kia mɔa Salomɔɔ gwai (1Kia 10.1-13)

¹ Ké Seba bùsu nɔe kia* Salomɔɔ bao mà, õ à mò aà lei à gwa Yelusaleu ní yá zì'ū laawào. A kà ní a iwaɔ dasidasi ní pó ḡinanaɔ ní vuao zɔɔzɔ ní gbè b̄eeede p̄ yiongo seao, õ à gè Salomɔɔ k̄ii à yá pó kú a nòse guu faai bðaànɔ pii.

² Salomɔɔ yá pó a làwaɔ bɔolekèè p̄i. A kee poloa i àa fuo.

³ Ké nɔe kíapi Salomɔɔ ɔnɔyã mà, m̄é à kp̄e pó a dò è

⁴ ní ble p̄ ï bleo ní aà iwaɔ gweao ní aà be zìkenaɔ kuao ní ní pɔkasao ní v̄eεbɔlenao ní ní pɔkasao ní sa p̄ a ò Dii uaɔ, yápi d̄iwà, õ àa lé ḡò elea.

⁵ Ò a ò kíe: N yãkeao ní n ɔnɔ bao p̄ má mà za ma bùsuuoá siianaæ.

* ^{9:1} Mat 12.42

6 Mi n yápiɔ̄ sio e ma gε kaò la, tia ñ ma wes̄ie sa. Wi n ñno zɔ̄o yã'omee píio fá! N dε lá ma n bao màa.

7 Minadeɔ̄n n gbé û, n ïwa pó aañ̄ kunno gɔ̄opii aai swãd̄o n ñnoyâiɔ̄!

8 Wà Dii n Lua sáaukpa, asa n yá kàaàgue, ñ à n kpa kpala pó a díleu kía û. Ké n Lua ye Isailiɔ̄zi, ïo zεñno gɔ̄opii yá mé tò à n kpa n kía û, ké n yágõgõnè a zéwa.

9 Ð à kía gbà vua tɔ̄nu siiñ ní pó gïnanaɔ dasidasi ní gbè bëeëdeo. Pó gïnana pó à kí Salomɔ̄o gbàpiɔ̄ zɔ̄o, gbèe i mɔ̄oè à kà màa lɔ̄o.

10 Hilañ̄ gó'ilena pó sù ní Ofio ní vuaoɔ̄ sù ní lí bëeëdeo maamaa ní gbè bëeëdeo lɔ̄.

11 Kí Dii kpé ní azia kpéo pó kèò, mé à mɔ̄onaɔ ní kúuɔ kèò lèsinaone lɔ̄. Wi mó n lípi buio à kà màa lɔ̄o, wi wes̄ie beewa lɔ̄o e gbã.

12 Pó pó Seba bùsu nɔ̄e kía yei, a gbèa kí Salomɔ̄owa, ñ à aà gbà. A gbadàè dε pó pó à mòoea. Ð nɔ̄epi èa tà a bùsuu ní a ïwaɔ̄.

Salomɔ̄o ðizɛɛɔ (1Kia 10.14-25, 11.41-43)

13 Vua pó Salomɔ̄o ïo e wẽ ní wẽoɔ ï ka tɔ̄nu bao ní àaɔ̄o,

14 falu pó tagenaɔ ní laatanaɔ ï boè bàasi. Laalubu kiaɔ ní bùsu gbäadeo ï mɔ̄e ní vuao ní áñusuo lɔ̄.

15 A sèngbao zɔ̄o kè ní vua pó wa gbègbèo mèn ðaa do, an baade gbia kiloo àaɔ̄'aaɔ̄ ní kînioe.

16 A sèngbao nénaɔ kèò lɔ̄, an baade gbia ye kai kiloo plapla. A sèngbaopio kàlε kpé pó wí me Libã Líkpεu.

17 Kí a kiblekila zɔ̄o kè ní wesa swaao, ñ à vua t̄eet̄e kùlεwà.

18 Kìlapi dèdékii vî, a gbápékii sooloë, më à gbadibô kë kìlapiwa ní vuao. A gàsìdikii vî, nòòmusu pô wa këz zeze gàsìdikiipi sae.

¹⁹ N̄ɔ̄omusu keapiɔ zεzε gbápekiipiɔwa plapla
ɔplaaí n̄ zεo, apii k̄e kuεpla. Wi k̄ilapi taa ke
bùsueu yāao.

20 Kí Salomὼ imibooá vuae píi. Kpé pó wĩ mε Libã Líkpe pó píiá vua tẽetẽee, ánusu pœ ku weo, asa wili ánusu dile pœ ū Salomὼ gcoo.

21 Ki ísia gó'ilenaɔ ū daa ísiaa ní Hilaũ gbé. Wé àaɔ̄ ní wé àaɔ̄ ū aaɔ̄ su ní vuao ní áanusuo ní wesa swaao ní gbaūn̄ ní bā bui maaɔ̄.

²² Ki Salomo àizee n̄ a ɔnɔo zɔɔ de dúnia kiaɔ p̄á p̄ii.

²³ Dúnia kíac zewèelé píi wà wesí Salomóolé, wi swáse ñoŋ pó Lua dàe aà sɔuzi.

²⁴ Wẽ n̄ wẽo wĩc̄ m̄c̄ baade n̄ a gbaõ: Anusu p̄c̄, vua p̄c̄, ulaõ, ḡk̄keb̄c̄, p̄c̄ ginanaõ, s̄c̄ n̄ a baonaõ.

25 Salomōo sō pō i gó gáleo kēe ḫaasosoo lee siíñ (4.000), a pō wī dikpeo sō ḫaasosoo lee kuepla (12.000). Aa ku sōgo wéleo guu ní aà be Yelusaleúo.

26 Sëa za Uflatai n Filitë bùsuo e à gè pè Egipi bùsu léwa, ñmë bùsupiò píi kia ù. †

27 Kí tò ánuṣu di Yelusaleū lán gbewa, m
pó wà kpèdòdò dasi lán bèle líwa sëu.

28 Salomōo səpē kē bē Egip̄i n̄ busu paleɔ̄e.
29 Yá pō Salomōo kē za a daaləawa e a mideawā
kīni kú ãnabi Natā taalau n̄ Silo gb̄é Ahia

[†] 9:26 Daa 15:18 [‡] 9:28 Iko 17:16

ãanabikelao ní gu'ena Ido wépungu pó a è Neba
né Yeloboaũ yá musu láo.

³⁰ Salomoo mé Isaili buiɔ píi kía ũ Yelusaleũ e wɛ
bla.

³¹ Ké à gà, wà aà v̄l a mae Davidi wéleu, õ aà né
Loboaũ zɔ̄lɛ aà gbɛu.

10

Isailiɔ bɔa Lɔbɔau kpɛ

(1Kia 12.1-24)

¹ Lɔbɔau gè Sikeũ, asa wekii Isaili bui píi gèu aà
kpái kpalaу.

² Ké Neba né Yeloboaũ a baomà, à sù ní Egipio.
Wekii a kuu za gɔɔ pó à tilè Salomooe.

³ Wà aà sisi, õ à gè Lɔbɔau lè ní Isaili buiɔ píi aa ðɛ:

⁴ N mae zì gbää dàwée pãsípãsí. Mpi sõ, zì gbää
ní aso gbia pó a diwéepio lao, wí misiilene.

⁵ Ð a wèmá à mè: E gɔɔ àaõ, í ea mó. Ð aa tà.

⁶ Kí Lɔbɔau yápi kpàle gbɛzɔɔ pó aa de a mae
Salomoo iwa ūo gẽzi à mè: Yá kpele á è a maa mà
a zá sí gbépiowai?

⁷ Ð aa wèwà aa mè: Tó n maakènɛ, n yá a kángu.
Tó n yāmaa zásimá, aao de n zòblenaõ ũ gɔɔpiie.

⁸ Ð Lɔbɔau ḡi gbɛzɔɔpiɔ ledama mai, à gè yápi
kpàle a iwa èwaaso pó aa neblè sãnuɔ gẽzi.

⁹ A ní lá à mè: Gbé pó aa ðmee mà zì gbää pó
ma mae dàné laonépiɔ, yá kpele á è a maa wà a
zásimái?

¹⁰ Ð èwaasopiɔ wèwà wà mè: Gbé pó aa ðne n mae
aso gbia díné, laonépiɔ, oné n ɔnenzãna gèele de n
mae gbɔua.

¹¹ N mae aso gbia dñé, mpi sô ñyô asopi kâfinéé.
N mae n wëtâ n flao, kási flàala lede ô ñyô n wëtâo.

¹² A ḡo àa᷑de z̄i Yeloboa᷑ n̄ Isailio ᴹà m̄ L̄oboa᷑ lè m̄piii, lá a ònē à mè aa εa m̄ ḡo àa᷑ gb̄eawa.

¹³ ḥ kí g̫i gb̫ez̫oɔ l̫edama mai, à y̫ap̫asi òn̫é.

¹⁴ A òné lá èwaasoo ledàwawa à mè: Aso gbia ma mae díé, mapi sõ má asopi káflíéé. Flã ɔ ma mae á wëtâò, mapi sõ, flàala lede ɔ má á wëtâò.

¹⁵ Beewá kí i Isailio yámao, asa yápi bò Lua kíie, ké yá pó a dà ãnabi Ahia, Silo gbéé, a ò Neba né Yeloboaué e ke yái.

¹⁶ Ké Isailio ḡí n yāmai, aa òè:
Wá baa kú n Davidioo,
wá lé kú Yese né yáuo,
á Isailio, á baade tá a bε!*
Davidi buio, à laaido á bεwa!
ɔ Isailipio tà n bε.

¹⁷ Isaili pó kú Yuda wéle guuɔ ɔ Lɔboau gɔ n kia ū ñtɛe.

¹⁸ Kí Lɔbɔaũ zɔɔ gbɛzɔɔ Adonilaũ zì Isailiɔwa, ñ aai aà pàpa ñ gbeo wa dè. Ð kí Lɔbɔaũ félé ñ wãao, à sì a sɔ̄go guu à bàalè tà Yelusalẽ.

19 Beewa Isailiç gi Davidi buiozi e n a gbao.

11

¹ Ké Lôbôaú kà Yelusaleú, à Yudaø kâaa ní Bëyâmee bui. Zigpiù gbëon ðaasoso leë ðaa do baosai (180.000). Ð aale gé zikai ní Isaili, ké aa e Lôbôaú kpa kpali piu lo.

² O Dii yã'ò Lua gbé Semaiae à mè:

* 10:16 2Sam 20.1

³ O Yudac kí Salomc né Loboaue n Isaili pó kú Yuda bùsuu n Bëyämee bùsuocne

⁴ ma Dii ma mè aasu gé zikai ní ní gbé Isailioo. An baade tá a bε, asa yá pó kèpi bò ma kíie. Ó aa yá pó Dii ònē mà aa tà, aai gé Yeloboaũwa ní zio lbo.

Lobau gbäakäfia Yudaøne

⁵ Lōbōaū ū ku Yelusalēū, ū à bīibò Yuda bùsu wéłečzi:

⁶ Betelēū, Etaū, Tekoa,

7 Bezuu, Soko, Adulaū.

8 Gata, Malesa, Zifi,

⁹ Adolaiū, Jakisi, Azeka.

¹⁰ Zala Avaloni n Hebljó.

Wéls híide ná kú Yuda híid

Wele bñue pñ Ku Tuda busuu n Beyanñee busuoñi we.

11 A gbāa kāfī wēlēpiōne, à zigō dōaanaō kàleu n̄ pōblea kūsūao n̄ nísio n̄ vēeo.

¹² A sèngbaoc ñ sõnao kàlekalé wéle ñ wéleo pii, à gbää kàffi wélepiõne maamaae. Maa Yuda bùsu ñ Bëyamëe bùsuo deò aà pó ù.

¹³ Sa'ona n̄ Levii bui k̄ini p̄ó kú Isaili bùsu gupiiuč z̄eaàno.

¹⁵ Gbèpàlẹ́ ò à n dílè gulesí pó a bò gbàgbana ì
aa sa'o tāáwa n gáaena pó a pílò.

¹⁶ Isaili bui píi gbé pó aa zèò ní sṣú wà Dii Isailio
Lua kíi wẹ́eleo pèléñzi Yelusaléú, ké aa e Dii ní dezio
Lua gbagba yáí.

¹⁷ Aa Yuda bùsu zèdɔ, aa Salomɔɔ né Lɔbɔaũ gbà gbāa wè àaã, ké aa Davidi n̄ Salomɔɔ tufasè yáí.

Lɔbɔaũ daεɔ

¹⁸ Lɔbɔaũ Yelimo né Maalata, Davidi tɔũna sè nɔ û. Aà da tón Abihaili, Eliabu né, Yese tɔũnae.

¹⁹ Negɔe pó a īaàñɔɔn kε: Yeusi, Semalia n̄ Zahaũ.

²⁰ Maalata gbea ɔ à Abisaloũ tɔũna Maaka sè, ɔ à Abia n̄ Ataio n̄ Zizao n̄ Selomio ïò.

²¹ Lɔbɔaũ ye Abisaloũ né Maakapizi de a nɔ kiniɔ n̄ nɔ pó i mésedilenéoo la píi. A nɔsè bao plasaiε, nɔ pó i mésedilenéoo sɔ bāaã. A negɔe ī baakwi plasaiε, nənɔeɔ sɔ bāaã.

²² Lɔbɔaũ díle Maaka né Abia mé aɔ de kíia ũ aà gbéɔ guu, ké aà zɔlε a gbéu yáí.

²³ A ɔnɔsɔpèlε a negɔe kiniipiɔne, à n̄ díledile wéle bíide pó kú Yuda bùsu n̄ Béyāmee bùsuoo guu píi. A kùsūakèn̄ maamaa, mé à nɔsèsen̄ dasidasi.

12

Sisaki léléa Yelusalɛñwa (1Kia 14.25-31)

¹ Ké Lɔbɔaũ zinapèlε kpalaú mé à gbāakù, à pákpa Dii ikoyái, aàpi n̄ a gbéɔ píi.

² Kí Lɔbɔaũ kpablea wè soode guu ɔ Egipio kí Sisaki mò lèle Yelusalɛñwa, ké aa bò Dii kpε yáí.

³ A mò n̄ sɔgoɔ mèn òaa soolo (1.200) n̄ sɔdeɔ gbéen òaaasɔɔ lεe bāaã (60.000). Aà zigɔ pó bòaàñɔ Egipio lé vio n̄ Libiiɔ n̄ Sukio n̄ Etiopio.

⁴ A Yuda bùsu wéle bíideɔ sì e à gè pè Yelusalɛñwa.

5 Ḍānabi Semaia mò Lɔbɔaũ n̄ Yudaɔ kíá pó kääaa Yelusaleũ Sisaki yáio lè a ònë: Dii mè a pākpàazi. Ayāmeto á pākpàazi sõ, í á na Sisakie a ɔzì.

6 Ḍ Yuda kíá n̄ kípio nízia bùsa aa mè: Dii maa!

7 Ké Dii è aa nízia bùsa, à yã'ò Semaiae à mè: Lá aa nízia bùsa, má n̄ midéo, má tó aa bɔkii e tia. I ke Sisaki sabai õ má me àa pɔkũmabɔbɔmee Yelusaléñwao.

8 N beeø aa zɔbleè, ké aa e zɔbleamee dɔkɔe n̄ zɔblea dúnia kíaoñeo.

9 Ké Egipiɔ kí Sisaki lèlè Yelusaléñwa, à Dii kpé àizeeo n̄ kibé póo nàaa, à vua sèngbaø pó Salomɔɔpiɔ sèle píi.

10 Ḍ kí Lɔbɔaũ sèngbaopio gëe pí n̄ mogotëo, a nà dɔai pó aañ a be zé dɔa dɔaanañe n̄ ɔzì.

11 Tó kí lé gé Dii ua, dɔaipio i gëaàñ n̄ sèngbaopio kúa. Tó dɔaipio sù, aañ ea kále n̄ kpéu.

12 Dii pó wèe Lɔbɔaũwa, ké à azia bùsa yáí, õ i aà ke kélékéleø. Yudaɔ yáeø maa.

13 Kí Lɔbɔaũ a gbää kâflí Yelusaléñ, aà kpala lé gé. A kpalablè a wè bla n̄ mèndoode guue, õ à zɔlè báawa Yelusaléñ wè gëo n̄ plao, wéle pó Dii dìle Isaili bui píi wéleø guu, ké a tó ào kuwà. Lɔbɔaũ da tón Naama, Amɔni buiø.

14 A yävâikè, asa i zeð a sõu à Dii kíi weelø.

15 Lɔbɔaũ yäkeæ za a daalëawa e a midëawa ku ãnabi Semaia taalau n̄ gu'ena Ido láo. Lɔbɔaũ n̄ Yeloboaño aañ zïka n̄ kɔo gɔɔpiie.

16 Ké Lɔbɔaũ gà, wà aà vñ Davidi wéleø, õ aà n̄ Abia zɔlè aà gbøu.

13

*Yudaɔ kí Abia
(1Kia 15.1-8)*

¹ Yeloboau kpalablea wè bao plasaide guu õ Abia gò Yudaɔ kíá ū,

² à kè báawa Yelusalé ñ wè àaɔe. Aà da tón Maaka, Gibea gbé Ulieli tóúnae.

Abia ní Yeloboau aañ̄ zíka ní kɔ̄oε.

³ Abia gè zlau ní zìgɔ̄ na maac gbéon òaasɔ̄o léez òaa pla (400.000). Ð Yeloboau bò zì'ɔpðoaàzi ní gɔ̄sa gbāa gbéon òaasɔ̄o léez òaa síiɔ̄ (800.000).

⁴ Ð Abia dèdè Zemalai ñ gbe pó kú Eflai ñ bùsu gusisideuwa à mè: Yeloboau ní Isailiɔ píi, à ma yáma.

⁵ A dɔ̄ ké Dii Isailiɔ Lua Davidi ní aà buiɔ kpà kpalaau aa kible Isailiɔwa gɔ̄opiio lé? Dii bàakuaaàñ̄o lé vio.

⁶ N beeo Neba ní Yeloboau, Davidi ní Salomɔ̄ ïwae bò a diipi kpe.

⁷ Gbepã giaeɔ kàaaaàzi, aa gbāamò Salomɔ̄ ní Lòbɔau ñ gɔ̄o pó a de èwaasona ū, a yáɔ̄ yáasi dɔ̄o, aà gbāa i ka à gínéo.

⁸ Tia kewa ápiɔ sɔ̄ a zeò à gi Davidi bui pó Dii kpà kpala pó a dìlēuñe. A zìgɔ̄ dasi maamaa, mé vua gáaena pó Yeloboau píe dìi ū kúáñ̄o.

⁹ A Dii gbàgbana Levii bui ní Levii bui kíniɔ yà, õ a azia sa'ona dìlē lá buipaleɔ i kewa. Gbé pó mò ní gáaenao ní sásakao mèn sopla õme i gɔ̄ pó pó dè Lua ūo gbàgbana ū.

¹⁰ Wápiɔ sɔ̄, Dii mé wá Lua ū, wi pákpaààzio. Sa'ona pó aañ̄ zíke Dii eç mé Aalona bui ū, õ Levii bui i dɔ̄níle.

11 Aaļo sa pó wí a pó kátēu à tékū o Diiwa lá gu lé dɔ kɔɔ ní oosio, aaļo tuläletikaè téa. Aaļ pëe kálé táabünu gbälésaiwa, aaļ vua dau filiaç nana oosi ní oosio. Wámé wá Dii wá Lua yädileaç kūa, ápiç sɔ ñ a pákpaààzi.

12 Lua kúwanɔ wá dɔaana ū. Aà gbàgbanaç mé aa zíkawii dɔwá ní kàaepéao. Isailio, ásu zíka ní Dii á dezio Luahoo, asa a bɔánc nao.

13 Yeloboaũ zìgɔɔ gbàe aa lɔɔle Yudaɔzi ní kpε. Aàpi ní a gbéç kú ní ae, mé lɔɔlenapiç kú ní kpε.

14 Ké Yudaç lili, ñ aa è wàlè sumá kpε ní aeo pii, ñ aa wiilè Diiwa. Sa'onaç lé kàaepε,

15 ñ Abia ní Yuda zìgɔɔ kúkuakè. Ké aa kúkuakè, ñ Lua tò aa Yeloboaũ ní Isaili zìgɔɔ fù.

16 Gɔɔ pó aale bàalené, ñ Lua ní náné ní ozi.

17 Ó Abia ní a gbéç Isailio kè kélékéle, an zìgɔɔ na maa pó gàgac gbeñon ðaasɔɔso lee ðaa pla ní basɔooe (500.000).

18 Yudaç Isailio bùsa gɔɔ bee, aa gbäämìné, ké aa sɔkpàle Dii ní dezio Luazi yáí.

19 Abia pèlè Yeloboaũ zìgɔɔzi, ñ à ní wéleç sìmá, Beteli ní Yesanao ní Efñño ní zɔewia pó liaai.

20 Yeloboaũ i dɔkɔwa Abia gɔɔ lɔo, ñ Dii aà lè a dè.

21 Abia gbää kàffi. Aà nɔɔ gëo mèndosaiε, aà nègɔɔ bao ní plao, nènɔeç sɔ gëo ní mèndo.

22 Abia yá kiniç ku ãnabi Ido taalau, yá pó a kèç ní yá pó a òɔ píi.

23 Abia gà, ñ wà aà v̄ Davidi wéleu, ñ aà né Asa zɔlkè aà gbeu. Aà gɔɔ bùsu ku kílikiliç e wè kwi.

14

*Yudaɔ kí Asa
(1Kia 15.11-12)*

¹ Kí Asa yázede pó Dii a Lua yei kè.

² A tää sa'okii gbòo, à gulesi pó wa bò dàai, à gbèpelẹ́ wíwi, à Asetaati lío zɔ̄zɔ̄.

³ Ḍ a ò Yudaɔnɛ aa Dii ní dezio Lua kíi wεεlε, aaio aà ikoyá ní aà yádileaó kúu.

⁴ A gulesi pó wa bò Yuda wéélẹ́ guu dàai, à tulætikateakii gbòo, ɔ́ bùsu ḡd̄ d̄d̄a aà ḡo.

⁵ Ké bùsu ḡd̄ d̄d̄a màa, ɔ́ à Yuda bùsu wéélẹ́ b̄lidé kéké kálε. Gbēe i zíkaaànɔ́ ḡo beeo, asa Dii tò à ìampakii èe.

⁶ A ò Yudaɔnɛ: Bùsu da wá pó ũ gbā, asa wa Dii wá Lua kíi wèelée. Wà wélepió kéké kálε, wí b̄i liai ní gugwakii lesi a musu ní bole gbaó ní a gbáao. Wa aà kíi wèelée, ɔ́ a tò wa ìampakii è gupiiu. Ḍ aa wélepió kéké kálε, aale namableu.

⁷ Kí Asa Yuda zigɔ́ v̄i gb̄en ðaaasɔ́sɔ́ leee ðaa do ní basɔ́oo (300.000), baade ní a sèngbao zɔ́o ní a sɔ́nao. A Béyāmee buiɔ́ v̄i zigɔ́ ũ l̄ gb̄en ðaaasɔ́sɔ́ leee ðaa do ní basiɔ́o (280.000), baade ní a sèngbao nénao ní a sáo. Ampii ḡsa gbāaɔ́nɛ.

⁸ Etiopi gb̄é Zela bò lé m̄ ní zigɔ́ gb̄en miliɔ́ doɔ́ (1.000.000) ní sɔ́goɔ́ mèn ðaa do ní basɔ́oo (300), aa m̄ e Malesa.

⁹ Kí Asa bò ḡe daiaàlε, ɔ́ aa zí'ɔpòokɔ́i Zefata guzuleu Malesa sae.

¹⁰ Ḍ kí Asa lezù Dii a Luazi à m̄e: Dii, gb̄e muaanno à d̄o gbāasaidele gbāade wáao. Dii wá Lua, d̄wále, asa mímε wa sɔ́kpàlènzi. Wa m̄ zíkai

ní gbé dasidasié beeó ní n tóoe. Dii, míme ní wá Lua Ú, nsu to gbénazina gbáamoneo.

11 Ḍ Dii tò Asa ní Yudaɔ Etiopiɔ fù. Ké aale báale,

12 ɔ Asa ní a zígɔɔ pèmá e Gelaa. Aa Etiopipiɔ dède dasidasi, ɔ an gbé pó gɔɔ i fɔ féléñño lɔo, asa Dii ní a zígɔɔ ní tòosampaε. Ḍ Yudaɔ ní póo nàaa dùuduu.

13 Aa lèle wéle pó liaa Gelaaziwa, asa Dii tò vía wélepideo kù, ɔ Yudaɔ wélepíɔ póo nàaa píi, asa wélepíɔ póo dasi.

14 Aa lèle pɔdánaɔ bòowwa lɔ, ɔ aa ní sãɔ ní n yiongoɔ nàaa tào Yelusaleú.

15

Kí Asa azia kpaa Luawa (1Kia 15.13-16)

1 Lua Nisina dède Odede né Azaliawa,

2 ɔ à bò gè dai Asale a òè: Kí Asa ní Yudaɔ ní Béyámee buiɔ, à ma yáma ápii. Dii kúánɔ, tó a zeaànɔ. Tó a àa kíi wèele, á àa e. Tó a pâkpàaàzi sɔɔ, a pâkpaázie.

3 Isailiɔ ku Lua siande sai a gɔɔplakè, sa'on yádanedeo kuo, ikoyáɔ kuo.

4 An taasikεa guu aa èa sù Dii ní Luawa, aa àa kíi wèele, ɔ aa àa è.

5 Goo bee gea ge sua náai vío, dúnia buiɔ píi kú gili zɔɔ guue.

6 Bui ní buio kɔɔ tòosampa, wéle ní wéleo kɔɔ dëonzɔ, ké Lua iadàmá ní taasi píio yái.

7 Apio sɔɔ à sɔɔdile, ásu tó áɔ gɔɔ dɔázio, asa á a yákea asea e.

8 Ké Asa ãnabikeýá pó ãnabi Azalia, Odede né ò mà, à sɔɔdile, ɔ à tää pó kú Yuda bùsuu ní Béyámee

bùsuoc wòlèwole píi n pó pó kú Eflaiū bùsu gusiside wéle pó a sī guu. A Dii gbagbakii pó kú Dii kpé bilandaa ae kéké,

⁹ ŋ à Yudaō n Béyāmee buī kákaa píi n Eflaiū bui pó mò zòle n guu n Manase buī n Simēo buī, asa wa è Dii aà Lua kuaànɔe, ŋ wà bòle Isaili bùsuu dasidasi, wà mò nàwà.

¹⁰ Kí Asa kpalablea wè gëode mo àa ñde guu ŋ aa kákaa Yelusaleū.

¹¹ Zibeezi aa sa'ò Diiwa n pó pó aa nàaa aa sùðeo, zù mèn òaa àa ñ basoo (700) n sã ñ mèn òaasoco lee sopla (7.000).

¹² Aa legbè aa mè wà Dii n dezio Lua kíi weele n ñòsémen doo, n sõ iò kuwà.

¹³ Gbé pó gí Dii Isailī Lua kíi weel ei à gáe, néfénenan nò, gbézõn nò, gõen nò, nõen nò.

¹⁴ Aa lípi gbè Dii e n kófi gbâao n pôna wiio n kákaepeao n kuupeaoe.

¹⁵ Yuda bùsudeo pô këna lé pó wa gbèpi yái, asa aa lípi gbè n ñòsémen doo. Aa aà kíi weele n pœao, ŋ aa aà è, ŋ a tò aa íampakii è gupiiu.

¹⁶ Kí Asa a dazi Maaka bò kíakeu se, ké à Asetaati lí pó Lua ye a giyáio pèle yái. Kí Asa lípi zò a pàa kélékélé, ŋ à tészwà Sedõ guzuleu.

¹⁷ A azia kpà Diiwa e a wéni léue, áma i e guleši pó wa bò sa'okii ū Isaili bùsuu dàai píio.

¹⁸ A vua n ánu suo n pôpâle pó aâpi n a maeo dîlè Dii pó ū sèlè kâlè Dii kpéu.

¹⁹ Zi kuo e aà kpalablea wè bla sôosaideu.

Kí Asa kpalablea yá gbəzə́
(1Kia 15.17-24)

1 Kí Asa kpalablea wè bla siīsaide guu ɔ Isailio
 kí Baasa mò lèle Yuda bùsuwa, ɔ àlè biībo Lamai,
 ké gbée suli bɔ ge àli gë Yudaɔ kí Asa bùsuuo yáí.

2 O kí Asa ánusu n̄ vua pó kú Dii kpé làasiuɔ sèlè n̄
 pó pó kú a bɛ làasiuɔ, à gbé́ zìlò Sili bùsuu Benadada
 pó lé kible Damasiwa à mè:

3 Wà ledoūkè, lá ma mae n̄ n maeo kè yääwa. A
 ánusu n̄ vuaon ke. Ledoū pó n̄ v̄ n̄ Isailio kí Baasao
 gboo, i gomala n̄ a zìgɔ̄.

4 O Benadada ledoūkè n̄ Asao, à a zìgɔ̄ gbàe aa
 gé léléi Isaili wéleɔ̄wa. Aa Iyoní s̄i n̄ Dão n̄ Abeli
 Bemaaakao n̄ Nefatali bui wéle pó w̄i kùsüa kálēuɔ
 píi.

5 Ké Baasa a baomà, à biīboa Lamai tò à kámabò
 n̄ zíp̄io.

6 O kí Asa mò n̄ Yudaɔ píi, aa Lama gbə́ n̄ lí pó
 Baasa lé biīboðɔ sèlè à gè biībòð Gəbai n̄ Mizipao.

7 Zibeezi gu'ena Anani mò Yudaɔ kí Asa lè, a òè:
 Lá n̄ sɔ̄kpàlè Siliɔ kíazi, ni sɔ̄kpale Dii n̄ Luazio, Siliɔ
 kíazìgɔ̄ pílimae.

8 Etiopi n̄ Libiio zìgɔ̄ n̄ n̄ sɔ̄goɔ n̄ sɔ̄deɔ dasi fá! Ké
 n̄ sɔ̄kpàlè Diizi, i n̄ nané n̄ ɔzìo lé?

9 Asa Dii i wéte dúniazi píi, ké à e gbāa káfi gbé
 pó aa n̄zìa nàe a ɔzìoné. N̄ sɔ̄ukèkèe we fá! Za gbā
 waɔ zìkannoé.

10 O kí Asa pɔ pà gu'enapizi à aà dàkpèu, ké aà za
 fèaàazi yá pó a ò yáí. Goɔpi kí Asa wéteamò gbéoné
 maamaae.

11 Kí Asa yăkεaɔ̄ ku Yudaɔ̄ ní Isaili kíaɔ̄ ladau za a daalεawa e a mideawa.

12 Aà kpablea wɛ̄ bla mèndosaide guu ɔ̄ gyā aà lè a gbálaɔ̄wa. Aà gyāpi pāsī, āma i Dii kíi wεεleø, sema εsεdeø.

13 Aà kpablea wɛ̄ bla ní mèndoode guu ɔ̄ à gà.

14 Wà aà gε wùlε kíi pó wà pó gínana bui píi ní tuläleti bui yāaleaɔ̄ wíawa, ɔ̄ wà aà v̄l mia pó wa yɔ̄è Davidi wéleø. Wà té zɔ̄o kà, wà pópiø kàu aà gè kpelaa yái.

17

Yudaɔ̄ kí Yosafa

1 Aà né Yosafa zɔ̄lε aà gbεu, ɔ̄ à sɔukε Isailiɔ̄ yá musu.

2 A zìgɔ̄o kàlkale Yuda bùsu wéle b̄iideø guu píi, mé à gudɔ̄akíiø dìlèdile Yuda bùsuu ní Efraiü bui wéle pó aà mae kí Asa sìø.

3 Dii kuaànɔ̄, asa à Dii zé sè lá a dezi Davidi sè káauwaε, i tåaɔ̄ kíi wεεleø.

4 A a mae Lua kíi wèeø, a à yādileaɔ̄ kúa, i Isailiɔ̄ clεseø.

5 Dii tò à zìnapèlε kpalaø, ɔ̄ Yudaɔ̄ gbadàè m̄pii, aà àizεeø ní aà gawio zɔ̄o.

6 Aà mi daa ía Dii yá musu, ɔ̄ à guleøi pó wa bò Yuda bùsuu dàaï, à Asetaati lipεleø zɔ̄zɔ̄.

7 Aà kpablea wɛ̄ àaɔ̄de guu ɔ̄ à a ïwae beeø gbàe yādadainé Yuda wéleø guu: Benaili, Obadia, Zakali, Netaneli ní Mikiaio.

8 Levii buiε beeø kú ní guu: Semaia, Netania, Zebadiah, Asaeli, Semilamɔ̄, Yonatåa, Adonia, Tobia ní Tobadonio. N sa'onaε beeø lɔ̄: Elisama ní Yolaüo.

9 Aa Dii ikoyā lá sè aa gè Yuda bùsu wéleō kèeleō píi, aa yādādaoné.

10 Ḍ vía bùsu pó liaa Yuda bùsuziō deo kùkū Dii yá musu píi, aai fele Yosafawa ní zíoo.

11 Filitēō mò aà gbà ánuṣu, mé Laalubuō mòè ní sásakaoō mèn ðaasosoo lee sopla ní ðaa àaš ní basoōo (7.700) ní blesanaō mèn ðaasosoo lee sopla ní ðaa àaš ní basoōo (7.700).

12 Yosafa lé káflí, aà gwea lé dède. A zegiklii gbāaō bò, à kùsúakalewéleō kàlē Yuda bùsuu.

13 A zí zíō kè Yuda wéleō guu, mé a zigō gōsa gbāaō vī Yelusaléū.

14 Wà zigōpiō nào an dezio uawaε. Yuda zigō døaanaon ke: Adena ní a zigō gbëon ðaasosoo lee ðaa do ní basoōo (300.000).

15 A gbea Yohanani ní a zigō gbëon ðaasosoo lee ðaa do ní basiō (280.000).

16 A gbea Amasia, Zikeli né pó døaa azia kpà Diiwa ní a zigō gbëon ðaasosoo lee ðaa do (200.000).

17 Béyámee bui negōna Eliada ní a zigō gbëon ðaasosoo lee ðaa do (200.000), baade ní a sáo ní a sèngbaoo.

18 A gbea Yozaba ní a zigō gbëon ðaasosoo lee ðaa do baosai (180.000), baade ní a gōkebōo.

19 Døaanapio ku kíá ìwáo guue, gbé pó kíá ní díle Yuda bùsu wéle biiideō guuō bàasi.

18

*Anabi Mise yá pó a su oa Ahabue
(1Kia 22.1-28)*

1 Yosafa àizeeō ní aà gawio zíō, õ à Ahabu nenoré sè a née.

² Goɔpla gbεa à gè Ahabu gwai Samali. Ḍ Ahabu sāo ní zuo dèdeè dasidasi ní gbé pó aa kuaànco, à nàewà aà ge lélée Lamɔtu Galadawa.

³ Ahabu Yosafa là à mè: Nyɔ gemanɔ ziu Lamɔtu Galadao lé? Yosafa wèwà à mè: Wá doñε, ma gbéɔá n gbéɔne. Wá gennɔ ziuε.

⁴ Ḍ à èa mè: Dii la già.

⁵ Isailiɔ kíapi ãnabi egenaɔ kàaa gbéɔn òaa pla, õ à ní lá à mè: Wà gé ziu Lamɔtu Galadadeɔwa yà, ge wà kámaboe? Aa wèwà aa mè: Gé! Lua a n nanε n ɔzile.

⁶ Ḍ Yosafa mè: Dii ãnabi ku la wà aà laoa?

⁷ Isailiɔ kíia wèwà à mè: Gɔee ku lɔ, wí mεè Mise, Imela néε. A fɔ yāgbεawεe Diiwa fá, ãma má yeaàzi no, asa ɔli àsi maa omεε zio, sema a bɛe. Ḍ Yosafa mè: Nsu o màao kí!

⁸ Ḍ Isailiɔ kíia a iwaɔ do sisi à mè: Ge n Imela né Mise sisi aà mɔ kpakpa.

⁹ Isailiɔ kíia ní Yudaɔ kí Yosafao baade a kible'ula daa, aa zɔlεa ní báaɔwa pówεngbεzε pó kú Samali biiibole saε, õ ãnabi egenapiɔ lé yāyaaa'o ní ae.

¹⁰ Kenaana né Zedekia mɔ pí lán kóbaɔwa à mè: Dii mè kóbaε beeɔ nyɔ Siliɔ zɔzɔð ní dèdeð píi.

¹¹ Ḍ ãnabipio lé yá doñ o mɔpii aale me: Ge n lélé Lamɔtu Galadawa, nyɔ fuao. Dii n nánε n ɔzile.

¹² Gbé pó gè Mise sisii òe: Anabi dãɔ lé kè doñε lao! Asi maa aale o kíε. Yá doñpi o sɔ. Asi maa oε.

¹³ Ḍ Mise mè: N Dii kuao, yá pó Lua ò, bee õ má o.

¹⁴ Ké à kà, kí aà là à mè: Mise, wà gé ziu Lamɔtu Galadadeɔwa yà, ge wà kámaboe? A wèwà à mè: Ge n léléwà mε! Nyɔ fuao. Lua n nánε n ɔzile.

15 Ḷ kí òè: Gēn ūma n̄ ye mà onε, n̄su εεtomεεo ni?
Siana o n̄ Diio.

16 Ḷ Mise mè: Ma Isailiɔ è fāaaa s̄is̄iɔ p̄l̄eu lán sā
pó dāna v̄loɔwa.* Ḷ Dii òmεε, gbépiɔ d̄aana v̄lo, an
baade tá a b̄e n̄ a aafiao.

17 Ḷ Isailiɔ kíá ò Yosafaε: Ni ma we ya? Mi onε il̄i
àsi maa omεεo, sema a b̄eεo lò?

18 Ḷ Mise èa mè: Dii yāma! Ma Dii è z̄l̄ea báawa,[†]
luabε gbé dasiɔ zea aà sae ɔpl̄ai n̄ z̄eeio.[‡]

19 Ḷ Dii mè: Déme a e k̄nikemee Ahabue aà ḡé l̄lei
Lam̄tu Galadawa, i ga wei? Wāane ò k̄ewa, loot̄ ò
k̄ewa,

20 ᷂ n̄is̄inae b̄ò m̄ò z̄è Dii aε à mè: Má ḡe k̄nikεè. Ḷ
Dii aà là à mè: Ny᷃ k̄e kpelewa ni?

21 Ḷ a w̄ewà à mè: Má ḡe soso ka aà ãabiōne n̄ léu
nis̄in εede ūε. § Ḷ Dii mè: Ny᷃ f̄ɔ k̄nikεè, n̄y᷃ fuao.
Ḡe n̄ k̄e màa.

22 M̄àa n̄is̄in εedepi s̄oso k̄a n̄ ãabiε beeɔnε n̄ léu,
kási s̄ɔ àsi b̄eε ᷂ Dii ò n̄ yā musu.

23 Ḷ Kenaana né Zedekia ḡè Mise s̄ankε à mè: Zé
kpele Dii Nis̄ina s̄è à ḡoà à ḡe yā'ónεi?

24 Ḷ Mise w̄ewà à mè: Ḡɔɔ pó n̄ ḡe ulεi kp̄eu kp̄ea,
n̄y᷃ z̄epi d̄ɔ.

25 Ḷ Isailiɔ kíá mè: A Mise k̄u tað w̄éle kí Am̄o n̄
ma né Yoasio kíi.

26 A onε ma mè aa aà dakp̄eu. Aasu p̄oe kpawào,
sema p̄ee n̄ io e mà ḡe suò aafiao.

27 Mise mè: Tó n̄ su aafiao, Dii m̄é i damεε má ònεo.
Ḷ Mise èa mè: A baade pii ma yápi mào lò?

* **18:16** Nao 27.17 † **18:18** Isa 6.1 ‡ **18:18** Yob 1.6 § **18:21**
2Tes 2.11-12

*Ahabu gaa Lamɔtu Galada
(1Kia 22.29-35)*

²⁸ Isailiɔ kíá n̄ Yudaɔ kí Yosafao gè Lamɔtu Galada.

²⁹ Ḍ Isailiɔ kíá ò Yosafaε: Má azia lileεε, mí si ziu. Mpi sɔ̄ n̄yɔ̄ ku la n̄ n kible'ulao daa. Ḍ Isailiɔ kíá azia lile à s̄i ziu.

³⁰ A mo lè Siliɔ kíá ò a s̄ogo dɔaanaɔne à mè: Asu gbēe wε z̄piuo, néfēnεna ge gbēz̄ɔ̄, sema Isailiɔ kíá ado.

³¹ Ké s̄ogo dɔaanapiɔ̄ Yosafa è, aale e Isailiɔ kíae. Ké aa sùwà, ɔ̄ Yosafa wiilè, ɔ̄ Dii dɔaàlε a tò aa gðaàla.

³² Asa ké aa è Isailiɔ kíá no, ɔ̄ aa aà tò we.

³³ Gbēe ka tɔ̄ Isailiɔgu pā yái, ɔ̄ à gè Isailiɔ kíapi pà à gè aà mò ula pεekliɔ̄ zānguo. A ò a s̄ogobaanaε: Leliaa wà bɔ̄ ziu, ma kε'iae we.

³⁴ Z̄ipi gbāakù gɔ̄ bee, mé Isailiɔ kíapi zεa a s̄ogo guu à dīdiwà, aà ae dɔa Siliwa e oosi. Ké ūat̄ ḡɛ kpéu, ɔ̄ à gà.

19

¹ Ké Yudaɔ kí Yosafa lé su a bε Yelusalεū aafia,

² gu'ena Yehu, Anani né bò gè daiaàlε, a òè: N dɔa gbēvāiɔ̄le maaa? N yea gbē pó za Diiguɔzi maaa? A yái Dii pɔ̄ fēanzi.

³ N beeo à yāmaa èma lɔ̄, ké n zεò n̄ a kíi wεeεlε, ɔ̄ n wá bùsu Asetaati lipεlεɔ̄ z̄ɔ̄z̄ɔ̄.

Yosafa yákpalekεnaɔ̄ diledilea

⁴ Yosafa iɔ̄ ku Yelusalεū, ãma iɔ̄ bε gbē̄ guu za Bεesεba e Eflaiū bùsu gusisideue, a tò gbē̄ èa sù Dii n̄ dezio Luawa.

5 A yákpalékənao dílédile Yuda bùsu wélc bíideo guu.

6 A òné: A laaido yá pó álc kewa, asa i ke gbénazina álc keèo, Diié. Ao kúáno á yágógɔané guue.

7 Aliç Dii vía vî. A laaika! Dii wá Lua lí yâfaasai keo, ili gbé zâboo, ili gbagusaesio.

8 Yosafa Levii buieo ní sa'onaeo ní Isaili uabeleeo díle Yelusaleü Dii yákpalékənao ü aaø lekpaao bcaa. O aa ku Yelusaleü.

9 A yâdiléné à mè: Ao Dii vía vî, i zíkeè náaio nòssemendoo.

10 Tó á gbé pó kú ní wéleo guuò mòwá ní yáo, gbédeà yá ge ikoyá pâlen nò, yâdilea ge otondokii ge yâdilénen nò, àli ledamá, ké aasu tâaeké Diié, i pokumabòbowá ní á gbéoo yái. Ao ke màa, ké ásu duunakeo yái.

11 Sa'onkia Amalia mé á gbézôo ü Dii yâpii musu. Isimaela né Zebadia, Yudaø gbézôo mé á gbézôo ü kí yá musu. Levii buio mé á lakënao ü. A sôdile ào zíke yâpiowa, Dii iø kú ní gbëmaaoe.

20

Yosafa ziblea Mɔabuswa

1 Bee gbëa Mɔabus ní Amɔniø ní Meu buieo mòzikai ní Yosafao.

2 Wà mò wa ò Yosafae: Zigô dasio bò Edôü bùsuu Isida Wiside baale, aale mó zikainno. Aa kà Asasô Tamaa kò. Omë Engedi ü.

3 Via Yosafa kù, ɔ à zèò à dònle gbëa Diiwa, ɔ à gɔodile Yudaøne aa leye mìpii.

⁴ Ḷ Yudaṣ kāaa dōnlē gbeaa Diiwa yái. Aa bò Yuda bùsu wéle píi guu aa mò aà kíi weelei.

⁵ Yosafa fèle zè Yelusaléudeo n Yuda pó kāaaa Dii ua dafu guu c kpeele

⁶ à mè: Dii wá dezī Lua, Lua Musuden n ūo lò? Nī kible bui píi bùsuwa. Gbāa n ikoo ku n ozī, gbēe lí fñ kpàne.

⁷ Wá Lua, n gbé pó kú yāa bùsuue beeue ya n gbé Isailione, ñ n kpà n gbëna Ablahaū* buipiowá e gɔɔpii.

⁸ Wá kú a guu, wa kpéee bee dòuné wa mè,

⁹ tó n tò músi wá lé, ké nle wá wetā yái, fënda ge gagyā ge nɔanan nò, wá ze n ae kpé pó n tó kuwàe bee kpéele, wí wiilema wá taasikea guu, ní síwanø, ní wá suaba.

¹⁰ Tia kewá, Amoniç n Mɔabus n Sei gbësisideo félewanø. Ké Isailio bòle Egipi, ni we aa lèle n bùsuuwao, ñ aa pâaleené, aai n midéo.†

¹¹ Gwa lá aale kewéee sa, aa mò lé wá yá aale wá bole bùsu pó n kpàwáu.

¹² Wá Lua, n yāgɔgɔnño lé? Wápi, wá gbāa vñ zìgɔ dasidasi pó félewané bee ozī. Wá dɔ lá wá keo. Wá wé dɔnzi.

¹³ Yudaṣ sì Dii ae we n n oceo n n néo.

¹⁴ Levii né Asafa bui Yaazie, Zakali né, Benaia tɔuna, Yeielí sìwëna, Matania sɔkpaæ ku zã guu we, ñ Dii Nisina dèdewà

¹⁵ à mè: Kí Yosafa n Yelusaléudeo n Yudaṣ píi, à swákpa! Yá pó Dii òén ke: Asu to vña á kúo. Asu biliké zìgɔ dasidasipi yá musuo, asa zìpi de á yá ūo, Lua yáe.

* **20:7** Isa 41.8, Zaa 2.23 † **20:10** Iko 2.4-19

16 A gémá zia. Zizi gbεbɔle ɔ aa sé, á n̄ le guzule léwa bɔaa n̄ Yelueli gbáao.

17 I kε á zíka we no. A ze tεεε, í e lá Dii a á suaba. Yelusaleñdeo n̄ Yudaɔ píi, ásu to vía á kūo, ásu bílikeo. A gémá zia, Dii aɔ kúánɔe.‡

18 Yosafa kùle à mipèlε, ɔ Yelusaleñdeo n̄ Yudaɔ píi kùle Diiɛ aa wùle n̄ gbeεu.

19 ɔ Levii né Kεata n̄ Koleo buiɔ fèlε lε Dii Isailiɔ Lua sáaukpa gbáugbāu.

20 Aa fèlε kɔɔ káaukaau, ɔ aa Tekoa gbáa zé sè. Ké aalε dazeu, ɔ Yosafa mè: Yelusaleñdeo n̄ Yudaɔ, à ma yāma. A Dii á Lua náaike, i á gba gbāa. A aà ãabio yāsi, á tá i kε na.

21 Ké à lekpàaïññɔ, ɔ à gbéɔ dílε aa dɔaa zìgɔñne, aao lesi Diiɛ n̄ n̄ lousisi'ulaɔ daa, aao mε:

A Dii sáaukpa,

asa aà gbéke láaa vñlo.

22 Gɔɔ pɔ aa nà lesiawa n̄ gulakεao n̄ Dii táasileao, ɔ Diipi tò Amɔniɔ n̄ Mɔabuɔ n̄ Sei gbèsisiide pó aalε lélé Yuda bùsuwapiɔ kpàkpakɔa, ɔ zì zɔlémá.

23 ɔ Amɔniɔ n̄ Mɔabuɔ lélé Sei gbèsisiideɔwa, ké aa e n̄ dede míɔmíɔ yái. Ké aa n̄ dede aa làa, aa lìaa n̄ kɔɔ, aalε kɔɔ dede.

24 Ké Yudaɔ kà gugwakii gbáau, ké aa zìgɔɔ kíi gwà, ɔ aa n̄ geɔ è kpále tɔɔlε, gbée i bɔo.

25 Yosafa n̄ a gbéɔ gè n̄ pɔɔ naaaai, ɔ aa pɔtuɔ n̄ kùsùaɔ n̄ pɔkasaa n̄ pɔ bεεεdeo è zɔɔzɔɔ. Aa nàaa, aai fɔɔ sè píio. Aa n̄ pɔɔ sèlε e gɔɔ àaɔε, ké a zɔɔ yái.

‡ **20:17** Bɔa 14.13-14, Iko 20.1-4

²⁶ A gɔɔ síiɔde zí aa kàaa Sáaukpaguzuleu, asa wekii aa Dii sáaukpàu. Ḷ wí me gupiε Sáaukpaguzulε e ní a gbão.

²⁷ Yelusaleūdeo ní Yudaɔ píi èa lé tá Yelusaleū ní pɔnao, Yosafa mē dɔaaa, asa Dii tò aa pɔnakè ní ibεεɔ yá musue.

²⁸ Ké aa kà Yelusaleū, aa gè Dii ua ní mɔɔnlεao ní domaleao ní kàaepεao.

²⁹ Ké bùsu píi kíac mà lá Dii zíkà ní Isailiɔ ibεεɔ, Lua tò vía ní kú mǐpii.

³⁰ Ḷ Yosafa zɔlεa báawa yákelesai, àa Lua aà gbà ìampakii gupiiu.

*Yosafa kpalablea yá gbεzā
(1Kia 22.41-50)*

³¹ Lá Yosafa dε Yudaɔ kíac ūn we. Àa wɛ bla sɔosaide guu ɔ à kpalablèu à zɔlε báawa Yelusaleū wɛ baasɔo. Àa da tón Azuba, Seli née.

³² A zè ní a mae kí Asa yákeac, i pâalεo, à yá pó Dii yei kè.

³³ N beeο i guleṣi pó wa bò̄ daaño. E tia gbɛ̄ i ní sɔ wɛ ní dezio Luaεo.

³⁴ Yosafa yá kiniɔ ku Anani nē Yehu yá pó kú Isaili kíac ladau za a kpalablea daalεawa e a midεawa.

³⁵ Gbezā Yudaɔ kí Yosafa ledoükè ní Isailiɔ kí Aazia pó dε yáváiñkena ūo.

³⁶ Yosafa ledoükèaànɔ gó'ilεna laatabɔɔ kεa yá musue. Ké wà gópiɔ kè Ezíjgebεe,

³⁷ Dodava nē Eliezee, Malesa gbé ãnabikεkè Yosafae à mè: Lá n ledoükè ní Aaziao, Dii a zí pó ní kè gboooε. Ḷ gópiɔ wíwi, aai e bò ní táo ísiaa wà laataò seo.

21

*Yudaɔ kí Yeholaũ
(2Kia 8.16-24)*

¹ Ké Yosafa gà, wà aà mia kpàkɔi ní a dezio Davidi wéleu, õ aà né Yeholaũ zɔ̄le aà gbèu.

² Yeholaũ dãunaɔn ke: Azalia, Yeielì, Zakali, Azaliahu, Mikaila ní Sefatiao. Isailiɔ kí Yosafa néon we píi.

³ An mae ní gbá áñusu ní vuao ní pó beeedeo maamaae ní Yuda bùsu wéle blideo, õ à Yeholaũ kpà kpalaú, ké aà yoae yáí.

⁴ Ké Yeholaũ zínapèlè gíügiü a mae kpalaú, õ à a dãunapiɔ dède ní fëndao mìpii ní Yuda kiaeɔ lɔ.

⁵ Aà wè baakwi ní plaode guu õ à kpalablrè, à zɔ̄le báawa Yelusaleü wè swaañe.

⁶ A Isaili kíac ɔlesè lán Ahabu bëdeowae, asa à Ahabu nenor sè nɔ ûe, õ à yá pó Dii yeio kè.

⁷ Dii i we Davidi buiɔ kàaleo, ké aà bàa kú ní Davidio yáí, asa à legbèè à mè aà bui aɔ de kíá ү gɔɔpiie.*

⁸ Yeholaüpi kpalablea gɔɔ Edɔüü nízìa sì Yudaɔwa,[†] õ aa nízìa kíá kpà.

⁹ O Yeholaũ gè we ní a iwaɔ ní a sɔ̄goɔ píi, õ Edɔüü koez̄aàzi ní a sɔ̄godeo. O à fèle gwāasina, à ní këaa à tâ.

¹⁰ O Edɔüü nízìa sì Yudaɔwa e ní a gbão. Gɔɔ bee õ Libenadeo nízìa sì Yudaɔwa lɔ, ké Yeholaũ pâkpà Dii a dezio Luazi yáí.

* **21:7** 1Kia 11.36 † **21:8** Daa 27.40

11 A guleſiɔ bò Yuda bùsu sìſiɔwa se, ɔ a tò Yelusalɛüdeɔ gbälè tāa yá musu e Yudaɔ gè kɛ Diwa.

12 Anabi Elia lá kpàsâè à mè: Dii n dezi Davidi Lua mè, ni n mae Yosafa ge Yudaɔ kí Asa ɔleseo.

13 N Isaili kiaɔ ɔlesè, nì tò Yelusalɛüdeɔ nì Yudaɔ pii gbälè tāa yá musu lá Ahabu b̄edeɔ k̄ewa. N n dâunaɔ dède lɔ, n mae b̄ede pó an maa d̄enlapio.

14 Dii a to k̄isia zɔɔ n gb̄eɔ le nì n neḡee nì n naɔ nì àizeeɔ piiɛ.

15 Mpi sɔɔ, gyã zɔɔ a n le, i gooplakennɔ. Nyɔ nɔsɛ gyã kɛ e nì n nɔna pa gbɔ ũ.

16 Dii Filitɛo nì Laalubu pó kú Etiopi saeɔ sóikè Yeholaũwa.

17 Ó aa lèle Yudaɔwa aa sì nì bùsuu, aa kibɛ pɔɔ sèlɛ pii nì aà néo nì aà naɔ. Aà neḡee i gɔ̄èo, mé i kɛ aà né gbezâna Aazia bàasio.

18 Yápiɔ pii gbea Dii tò gyã pó a gbâgbâðo aà lè a nɔnau.

19 Gyãpi gooplakèaàñɔ, a ye kaiaàñɔ wɛ pla, ɔ gyãpi aà nɔnaɔ bòlɛ, à gà nì wâwâ zɔɔo. Aà gb̄eɔ i té zɔɔ kaè aà gè kpelaa yái lá aa kɛ aà deziñewao.

20 Yeholaũ wɛ baakwi nì plaode guu ɔ à kpallablèu, à zɔ̄le báawa Yelusalɛü wɛ swaaɔ̄. Ké à ánuatò, gb̄eɔ i aà b̄eekeo, ɔ wà aà v̄i Davidi wéleu, wi aà mia kpakɔi nì kia kiniɔo.

22

Yudaɔ kí Aazia (2Kia 8.25-29, 9.27-29)

1 Yelusalɛüdeɔ aà né gbezâna Aazia kpà kpalaу aà gbeu, kɛ gbâamɔnede pó sì nì bòou nì Laalubuɔ

aà v̄liɔ dède píi yáí. Ḷ Yudaɔ kí Aazia, Yeholaũ né nà kpalableawa.

² Aà w̄ɛ bao ní plaode guu ɔ à kpalablè, à z̄lē báawa Yelusalɛ ũ w̄ɛ doe. Aà da tón Atalia, Ḷmeli t̄ūnae.

³ Aàpi s̄s à Ahabu b̄deɔ ɔlesɛ, asa aà da m̄é nàewà ní v̄aikeào.

⁴ A yá p̄o Dii yeio k̄e lán Ahabu b̄deɔwa, asa aame aa ḡò aà ledamadeɔ ũ aà mae gaa gb̄ea, ɔ aa aà ɔ̄kpà.

⁵ A ní ledama mà, ɔ à ḡe nà Isailiɔ kí Ahabu né Yolaũwa, aa ḡe z̄lkai ní Siliɔ kí Azaelio sānu Lamɔtu Galada. Siliɔ Yolaũ k̄e ɿa,

⁶ ɔ à èa tà Yezelée e a b̄o ào láa. Ḷ Aazia ḡe w̄ekpalieaàzi we.

⁷ Aazia ḡea Yolaũ gwai b̄ò Lua k̄iie, k̄e wà e aà d̄e yáí. Ké à kà, à b̄ò ní Yolaũo, aa ḡe dai Nimisi né Yehule. Amɔ lè Dii Yehu d̄ile aà Ahabu b̄deɔ midee.

⁸ Goo p̄o Yehupi lé sé ní Ahabu b̄deɔ màa, à kpàaũ ní Yuda kíao ní Aazia v̄li né p̄o de aà iwaɔ ũ, ɔ à ní d̄ed̄e.

⁹ Wà ḡe Aazia w̄eel̄e, ɔ wà aà è ul̄ea Samali, ɔ wà aà kù wà sùò Yehue, ɔ wà aà d̄e. Wà aà v̄l̄, asa wà m̄è Yosafa p̄o Dii k̄i w̄eel̄e ní nòsəmendoo t̄ūnae. Aazia b̄e gb̄ee ku à z̄ɔkù à kà kpalableao.

Yoasi ní a dazi Ataliao (2Kia 11.1-20)

¹⁰ Ké Aazia da Atalia è a né Aaziapi gà, ɔ à nà Yuda kíabuiɔ d̄ed̄eawa,

¹¹ ɔ kí Yeholaũ n̄en̄e Yoseba Aazia né Yoasi s̄e ní sae kíane p̄o wâle ní d̄ed̄epiɔ guu, ɔ à aà ûle kp̄ea p̄o liiɔ kálēau ní n̄e p̄o lé ȳɔ kpawào. Kí Yeholaũ né

Yosebapi mē sa'onkia Yoiada nō ū, Aazia dāee. A népi ûlē Ataliae, i e aà dèo.

¹² Ḷ népi ulē Dii ua we n̄ nɔepi e wɛ soolo, gɔ́ pó Atalia lé kible Yuda bùsuwa.

23

¹ A wɛ soplade guu sa'onkia Yoiada bò à sɔdilɛ, ɔ à ledoukè n̄ zigɔ́ badee bee: Yeloaū n̄ Azalia, Yohanani n̄ Isimaela, Obedi n̄ Azalia, Adaia n̄ Maasea n̄ Zikeli n̄ Elisafao.

² Aa Yuda bùsu kɛele aa Levii bui n̄ Isaili uabele: kàaa wéle n̄ wéleo, ɔ aa sù sānu Yelusalɛū.

³ Gbɛ́ pó wà n̄ kāaapi yāyè n̄ kío Lua ua. Ḷ Yoiada m̄: Kíá népi a kpalable, lá Dii a legbɛ́ Davidi bui yā musuwa.*

⁴ Yā pó á kēn ke: Tó á sa'ona n̄ Levii bui m̄ gudɔai kámabogɔ́zì, á gāli s̄eiade: aa_lua kpé bole: d̄á,

⁵ á gāli plaade: s̄ ió kibé d̄á, á gāli àaɔde: ió Ekpalea Bole d̄á, á gbé kini: s̄, à ku Dii ua.

⁶ Gbē su ḡ Dii kpéuo, mē i ke sa'ona n̄ Levii bui pó l̄ zile we: bāasio. Aame aa ḡeu, asa aa gbâlæao, gbé kini: s̄ à ze n̄ zì pó Dii dâeo.

⁷ Levii bui lia kízi, baade n̄ a ḡkəbɔ́ kūa, aai gbé pó sù ḡ Dii kpéu de. Ao kú n̄ kío gu pó àle ḡeu píi.

⁸ Levii bui n̄ Yuda: kē lá sa'onkia Yoiada ònéwa. An baade n̄ a gbé pó aale kámaboo n̄ gbé pó aale m̄ n̄ leūkpakei: píi, asa Yoiada i n̄ gālie gbaeo.

⁹ Ḷ Yoiada kí Davidi s̄ona kpà zigɔ́ badepi:wa n̄ a s̄engbao pó kú Dii kpéu, a néna n̄ a zɔ́o.

* [23:3 2Sam 7.12](#)

10 A gbéwo kàlè Dii kpé ní a sa'okliio kpœelε, sea za Dii kpépi ḥplaa oi e a zee oi, baade ní a gɔ̄kebɔ̄o kūa né kiapi dɔ̄aa yáí.

11 O Yoiada ní a néo bò ní népio, aa kíafua kpàè, aa Lua ikoyā lá kpàwà. Aa nísikà à miwa aa aà kpà kíia ū, ñ baade mè: Lua kíia dɔ̄ ní aafiao!

12 Ké Atalia kíia pó gbéwo lé ke, aale bàale aale wiilepi mà, ñ à fèle gè ní kíii Dii ua.

13 Ké à wεzù, à kí è zea a mòpelε sae Dii kpé kpœelε. Zìgɔ̄ badeo ní kàaepenao sì aà sae, mé gbépii lé pɔ̄nake aale kàaepε, mé lèsinao dɔ̄aaa ní tásileao ní pó'ɔ̄bønao. O Atalia a pɔ̄kasao ga kè à wii pàle à mè: Wà bò ma kpεe! Wà bò ma kpεe!

14 Sa'onkia Yoiada ò zìgɔ̄ badepiñe: A nɔ̄epi se boò bàasi, í gbé pó bò teaazìo dède ní fëndao. Asu à aà dè Dii uao.

15 Goo pó nɔ̄epi kà kibε bøle pó wí me Sɔ̄ Bøle guu, we wà aà kùu wà aà dè.

16 O Yoiada ledoukè ní Diio, ké aàpi ní kíio ní gbépii o aao dè Dii gbéwo ū yáí.

17 O wà gè Baali kpé gbòo mípii, wà a sa'oklii ní a tåao wíwi, ñ wà Baali sa'ona Matä dè sa'oklipi sae.

18 Yoiada Dii ua nà Levii bui sa'onañe ní ɔzì aao wétei. Davidi mé ní díledile yää à mè, aali sa pó wí a pó kátεu à tékū o Diiwa a ua ní pɔ̄nakeao ní lësiao, lá a ku Mɔ̄izi ikoyā guuwa.

19 A bñibøledɔ̄anao díledile Dii ua bøleou, ké gbé gbâlae su gεuo, baa gbâlae kpele buin nò.

20 O à zìgɔ̄ badeo sè ní gbâadeo ní kpabalena ní gbé kiniñ pii, aa bò Dii ua ní kíio, aa bøle ní Musu Bøleo aa gè kibε, ñ aa kípi zɔ̄le gínaa,

21 ጀ gbépii pɔ kèna bùsupiu. Atalia d ea ní f ñndao gb ea, wél epi gò yâkelesai.

24

Yoasi Dii kpé keke

(2Kia 12.1-17)

1 Yoasi w è soplade guu ጀ à kpalablè, à zòl e báawa Yelusale ù w è bla e. A à da t ñn Zibia, Beeseba nœe.

2 Yoasi yâ p ò Dii yei k è sa'onkia Yoiada g ño.

3 Yoiada n ñs è Yosiae pla e, ጀ à neg ñe ñ n ñn ñe ñ i'ín ño.

4 Bee gb ea Yoasi z è ò à Dii kpé keke.

5 A sa'on a ñ Levii bui kini s ñsi, a ñn é: A g é Yuda wél e guu, í Isaili ò w è' ãa k ãaa à á Lua kpé keke ò. A ke kpakpa. Levii buipi ò i ke kpakpa s ño.

6 ጽ kí sa'onkia Yoiada s ñsi, à a à l à à m è: W è' ãa p ò Dii z òblena M ñizi ñ Isaili ò pii d ñl e w à kpa ikoy ã zwàakpe yâi, b ïyâi ni gb ea Levii buiwa aa si Yelusale ùde ñ Yuda ñ wa p ñio ni?*

7 Asa n ñe v ãi Atalia n ño m é Lua kpé gba ñ gb ò o y âa. Baa se aa z òblè t âa ñe ñ Lua kpé z ïk e b ño.

8 Kí m è w à ñ kakpagolo ke, ጀ wa k è wa d ñl e Dii kpé kp ee le b ñle u.

9 W à kp àwakè Yelusale ù ñ Yuda bùsuo, w à m è baade mó Dii e ñ w è' ãa p ò Lua z òblena M ñizi gb èa Isaili ò wa guwaiwaiuo.

10 ጽ kia ñ gbépiio m ò ñ p ñnao aa k à kpagolopi u e à p à.

11 T ò Levii bui ò è kpagolopi ãa z ñ ñ k ù, ጀ aa ñ se g e ð kí i w a ñe, ጀ kí lak ña ñ sa'onkia pla adeo aa ñ m õ a

* **24:6** Boa 30.11-16

ĩa bɔlε, aaĩ kpagolopi sε gε dile a gbεu. Maa aaĩo kε lá gu lé dɔ e ĩa gε zɔ̄kù.

¹² Kí n̄ Yoiadao ɔapi kpà Dii uazikenaɔ gbεzɔ̄ɔwa, ɔ aaĩo flaboò gbè'ānaɔ n̄ li'ānaɔ n̄ kpedɔnaɔnε, aao Dii kpé kekeò. Aaĩ flabo gbé pó aaĩ mɔsi n̄ mɔgotẽopionε lɔ.

¹³ Zipi dɔaanaɔ zìkè, ɔ Lua kpé kekea tāa'ò n̄ ozi, aa tò kpépi sù a gbεu lá a káauwa.

¹⁴ Ké aa zipi mìde, aa mò ɔa pó gɔ kpà kí n̄ Yoiadaowa, ɔ wà Dii kpé zìkεbɔ̄ piò, sa pó wì a pó káteu à tékù okii pó n̄ toonaɔ n̄ vua pɔeɔ n̄ ānusu pɔeɔ. Wì sa pó wì a pó káteu à tékù o Dii ua mòmɔɔ Yoiada gɔɔe.

¹⁵ Yoiada zikù tāotaoε. Aà wɛ basoolokwide guu ɔ à gà.

¹⁶ Wà aà vì Davidi wélεu, wà aà mia kpàkɔi n̄ kiaɔ, asa à yāmaakè Isaili bùsuu Luaε n̄ Luapi kpéo yá musue.

Yoasi yavaikea (2Kia 12.18-22)

¹⁷ Yoiada gaa gbεa Yuda kiaɔ mò kulékè kíε, ɔ à n̄ yāmà.

¹⁸ Aa pâkpà Dii n̄ deziɔ Lua kpézi, aa zɔblè Asetaati lipelεnε n̄ tāa pāleɔ. ɔ Dii pɔ pà Yelusalεüdeɔ n̄ Yudaɔ píizi tāae pó aa kèpi yái.

¹⁹ A ānabiɔ zìmá aa εa suwa, aale n̄ tāaeɔ oné, aai swáseio.

²⁰ Lua Nisina dède sa'onkia Yoiada n̄ Zakaliwa, ɔ à zè gbé aε, a ònε: Lua mè, àkea a pā a yái? A bɔáno nao. Lá a pâkpà Diizi, à pâkpàázi sɔ̄ε.

21 O aa lekpàaiaàzi, aa aà pàpa ní gbëo Dii ua, ké kí më ò yáí, ɔ à gà.[†]

22 Gbëke pó Zakali mae Yoiada kè kí Yoasië yá i døaàguo, ɔ à aà népi dè. Goo pó népi lé ga à mè: Dii a yá pó wa këmee e, i a tøsimee.

23 Ké wè sù, Sili zigò félè ní Yoasio, ɔ aa lèle Yuda bùsuwa ní Yelusaleüo. Aa Yuda døaanao dèdè pii, ɔ aa póo nàaa aa kpàsá ní kiae Damasi.

24 Baa ké Sili zigò dasio, Dii Yoasi zigò pó aa dasi maamaao nàné ní ɔzì, asa aa pâkpà Dii an dezio Luazie. Måa yá zòle Yoasiwa.

25 Ké Siliò tà, aa Yoasi tò we, à kë'ia maamaae, ɔ aà ɻwaø lekpàaiaàzi, ké à sa'ona Yoiada né dè yáí, ɔ aa aà dè a liia. Ké à gà, wà aà vñ Davidi wéleu, ãma wí aà mia kpaköi ní kiae.

26 Amɔni nɔe Simeata né Yozaba ní Mɔabu nɔe Somee né Yozabao mé gbé pó lekpàaiaàzipio ù.

27 Aà né yá ní ãnabikeyá pó wa ò aà musuo ní Lua kpé kekeà yáo, yápiø ku kiae ladau. Aà né Amazia mé zòle kpalau aà gbeu.

25

Yuda kí Amazia (2Kia 14.1-20)

1 Amazia wè baasøode guu ɔ à nà kpalableawa, à zòle kpalau Yelusaléü wè baakwi mèndosaië. Aà da tón Yoadä, Yelusaléü nɔee.

2 A yá pó Dii yei kè, ãma i kë ní nòsemendoo no.

3 Ké à zinapèlè kpalau, à a ɻwa pó aa a mae dèo dèdè.

[†] **24:21** Mat 23.35, Luk 11.51

4 Lá a ku Mɔizi ikoyã láuwa, i n̄ néo dədeø. Lápi guu Dii mè, maeø ga n̄ néo duuna yáio, mé néo ga n̄ maeø duuna yáio. Baade a ga azia duuna yáie.*

5 Amazia Yudaø kåaa, ñ à Yudaø n̄ Béyämee buiø kpaalè gã n̄ gão an uaøwa. A zìgɔ gbëøn bascoø døaanaø dìlèdile n̄ zìgɔ gbëøn òaa sɔoø póo. Ò à gbé pó kà wè bao ge a deaø nào, aa kà gbëøn òaaasɔo lëe òaa do n̄ bascoø (300.000). An sɔu mà aa gé zìlau, baade n̄ a sɔnaø n̄ a sèngbaoo.

6 A Isaili zìgɔø sè à flabònè gbëøn òaaasɔo lëe bascoø (100.000) n̄ ánuuso tɔnu àaø n̄ kìnio.

7 Ò Lua gbée mɔ òè: Kí, n̄su gé n̄ Isaili zìgɔpiø, asa Dii kú n̄ Isailiø lɔo, a kú n̄ Eflaiü buipiø.

8 Baa tó n ge n negɔnke kè zìlau, Lua a to n ibeeø n fuø, asa Lua mé gbää vñ à n misi ge à n sɔøle.

9 Ò Amazia Lua gbépi là à mè: Anusu pó ma flabòò Isaili zìgɔpiøne sɔ bë? Ò Lua gbépi wèwà à mè: Dii a a gëe kpama dë beea.

10 Ò Amazia Eflaiü zìgɔ pó mì a kípiø gbàe n̄ bë. An pɔ pà Yudaøzi maamaa, ñ aa tà n̄ bë n̄ pɔfë zɔøo.

11 Amazia sɔdile à døaa a gbéøne Guzule Wisideu, ñ à Edɔñu dède gbëøn òaaasɔo lëe kwi (10.000).

12 Yuda zìgɔø gbéø kùkù bëe gbëøn òaaasɔo lëe kwi (10.000), aa gèníno gbë musu, ñ aa n̄ zuzu zìlë, aa pùnapùna mìpii.

13 Zìgɔ pó Amazia n̄ gbáe, i we aa gèano zìlauopiø, kè aale tá, aa lèle Yuda bùsu wéleøwa za Samali e à gè pè Betoloniwa, aa gbéø dède gbëøn òaaasɔo lëe àaø (3.000), ñ aa n̄ pòø nàaa dùudu.

* **25:4** Iko 24.16

¹⁴ Ké Amazia sù ní Edɔῦc dēdēao, à sù ní ní tāao. A ní pèlepēle aziaε, õ ló kúlené, ló tuläletikané téa.

¹⁵ Ḷ Dii pō pà Amaziasi, à ãnabi zìwà à mè: Akeá níle ke Edɔῦc tāaoñe kèkei? Pó pō aai fɔ̄ Edɔῦc bò n ɔz̄loa?

¹⁶ Goo pō àlē yā'o kíe, õ kípi òè: Wa n dile ma ledamade ū yā'? Níle! Tó n gi, wa n wetā fá! E ãnabipi ào gē níleí, à mè: Má dɔ̄ ké Dii zè n n deaoε, asa n yápi kè, õ ni ma ledama mao.

¹⁷ Yudaɔ kí Amazia lekpàaï ní a gbé̄, õ à gbé̄ zì Isailio kí Yehoasi, Yoaaza né, Yehu tɔ̄ūnawa, a òè: Mo wà wesikõle zilau.

¹⁸ Isailio kí Yehoasi wèwà à mè: Libā bùsu leaa lekpásákè Libā bùsu sedé líe, à mè aà a nenoε kpásā a néwa, õ Libā bùsu wài mò õz̄ò leaapiwa.

¹⁹ N ziblè Edɔῦwa, õ n nzia sè lesi, níle ianadā. N nzia to teεe fá! Ḷ n ye n sole da n yā'i nziaε n Yudaɔ piia?

²⁰ Ḷ Amazia i swáseio. Bee bò Lua kíie, ké à e Yudaɔ na Yehoasie a ɔz̄i, ké aa kè Edɔῦc tāaoñe kèke yáí.

²¹ Ḷ Isailio kí Yehoasi mò léléiwà. Aa wesikõle Yuda bùsu wéleu Besemesi.

²² Isailio Yudaɔ fù, õ Yudapiɔ lèkõwa, baade tà a bε.

²³ Yehoasi Amazia kù Besemesi we, à bòleaàñø Yelusaléū, õ à a blii gbò gásisuu òaa pla za Efraiū Boleu e à gè pè Gola Bolewa.

²⁴ A vua ní ánnuso ní pó pó kú Obedēdɔú kíi Lua ua sèlē píi ní pó pó kú kibé làasiñø. Ḷ à gbé̄ kùkù tāñø Samali zìz̄o û.

²⁵ Yudaɔ kí Amazia kè Yehoasi gaa gbea wè gëoε.

26 Amazia yá kiniɔ ku Yuda kíac ní Isaili kíac ladau za a daalea e a mideawa.

27 Za gɔɔ pó à bò Dii kpε, wà lekpàaiaàzi Yelusaleū, õ à bàalè tà Lakisi. Wà gbéo gbàe aa pèleaàzi, õ wà aà dè we.

28 Wà aà ge sè ní sɔ̄o wà sùd, õ wà aà mia kpàkɔi ní a deziɔ Davidi wéleu.

26

Yudaɔ ki Uzia

(2Kia 14.21-22, 15.1-7)

1 O Yudaɔ Uzia kpà kíá ū aà mae Amazia gbεu aà wè gεo ní mèndoode guu.

2 Omε Elata kèke kàlε Yudaɔ pó ū a mae gaa gbεa.

3 Aà wè gεo ní mèndoode guu õ à kpalablè, à zɔ̄lε báawa Yelusaleū wè blakwi ní plaoε. Aà da tón Yekolia, Yelusaleū nɔee.

4 A yá pó Dii yei kè lá a mae Amazia kèwa.

5 A Lua kíi wèele gɔɔ pó Zakali lé vñakea Luaε daε, õ gɔɔ pó àlε Dii kíi wεelε, Dii tò aà yáɔ bò maa.

6 A gè zìkà ní Filitεɔ, à Gata bii gbò ní Yabenε póo ní Asedoda póo. O à èa wéleɔ kàlε Asedoda fáani ní gupâleɔ Filité bùsuu.

7 Lua dàaàlε Filitεɔ ní Laalubu pó kú Guubaaliɔ ní Meu buiɔ yá musu.

8 Amɔniɔ lé falubɔ Uziaε, õ à tɔbɔ e à gè pè Egipi zɔ̄lεwa, asa à gbâakù lé gεe.

9 Uzia gugwakii lesiɔ bòbo Yelusaleū bii wa Gola Bɔle ní Guzule Bɔleo ní gola pâleo musu, mé a boa gbâa.

10 A gugwakii lesiɔ bòbo gbáau lɔ, mé à lòɔ yɔ̄yɔ̄ dasi, ké a pɔ̄tuɔ̄ v̄i dasi gusisīdeu n̄ gusalalao yái. A buazikenaɔ n̄ v̄eεbu zikenaɔ v̄i gusisīdeu n̄ gutaaedeo, asa a ye buaie.

11 A zigɔ̄ɔ v̄i, aāl ḡé zilau gã n̄ gã o an dasileu. Gb̄éɔ̄ tɔ̄dɔ̄dɔ̄na Yeieli n̄ lakena Maaseao i n̄ t̄ dalau. Kí ìwaɔ do Anania mé n̄ gb̄ezɔ̄ û.

12 Uabele p̄ó d̄e zigɔ̄piɔ̄ ð̄aasɔ̄sɔ̄o leē pla n̄ ð̄aa ãaãoe (2.600).

13 An zigɔ̄ɔ gb̄éon ð̄aasɔ̄sɔ̄o leē ð̄aa do n̄ basoo n̄ soplaø n̄ ð̄aa pla n̄ basooø (307.500). Zidɔ̄n saɔ̄ne, mé aa gb̄aa v̄i aa do kile a ibeεø yá̄ musu.

14 Uzia sèngbaø n̄ sɔ̄naɔ n̄ m̄ò fùaɔ n̄ m̄ò ulaɔ n̄ sáɔ n̄ gb̄emæɔ kpà n̄ baadewa.

15 A masini p̄ó dɔ̄naɔ a taataa k̄ē k̄ē, a kâle Yelusalé ë b̄ii gulešiɔ n̄ b̄ii golaɔwa aaɔ kao n̄ gb̄e gb̄enø zuzu. Aà t̄ tà zà, asa Luu ð̄onle zɔ̄ k̄ē, ɔ à gb̄aakù.

16 Ké Uzia gb̄aa'è màa, ɔ à azia sè lesi e à lèlè. A d̄òe Dii a Luawa, à ḡè aà kpéu tulatikaiè téa a kâteakiiwa.

17 Sa'onkia Azalia p̄èløaàzi n̄ Dii gbàgban wódeø gb̄éon basiiñ.

18 AA ḡè aa mè: Uzia, n̄ zevi n̄ tulatikatea Diiø, sema Aalona bui sa'ona p̄ó wà gb̄abònéø bàasio.* Go aà kúkii la. N ð̄òe Dii Luawaø, a n kpela lɔ̄o.

19 Uzia t̄sibø kúa à tulatikateao. Aà p̄o f̄è, ɔ ḡo p̄ó àle kâa sa'onapiɔzi, ɔ kusu b̄ile aà mi'aewa n̄ wáa tulatikateakii p̄ó kú Dii kpéu sae we.

* **26:18** Nao 3.10

20 Ké sa'onkia Azalia ní sa'onaø aà gwà, aa è kusu bïle aà mi'aewa, õ aa kè kpakpa aa bòle. Aàpi sõ à kè kpakpa à bò, ké Dii kusu zìwà yái.

21 Kí Uzia gà ní kusupioe. Aà kpé kú adoae, mè wà Dii kpé zìè ló. Aà né Yotaü mé gbëzöö ù kibe. Òmè gò Yudaø døaana ü.

22 Uzia yá kíni kú ãnabi Isaia, Amøzu né taalau za a daalea e a midæawa.

23 A gà,[†] õ wà aà vì kíao vikii, ãma wi aà mia kpaköiñño, asa wà mè, kusudee. Ò aà né Yotaü zòle aà gbëu.

27

Yudaø kí Yotaü (2Kia 15.32-38)

1 Yotaü wè baasøode guu õ à kpalable, à zòle báawa Yelusaleü wè gëo ní mèndooe. Aà da tón Yelusa, Zadoki né.

2 A yá pò Dii yei kè lá a mae Uzia këwa. I gë Dii kpéu lá a mae gëuwao. Gbëo gë lé nìzia òkpaa e tiae.

3 Òmè Dii kpé Bøle Musu këke, mè à bïi pò kú Ofeli sìsi musu këke bò maamaa.

4 A wéleø kàlé Yuda bùsu gusisideu, mè à zegikii gbääø ní gugwakii lesiø bò sìsi líkpedeø musu.

5 Yotaü zìkà ní Amøniø kiao, õ à gbääamònè. Wè bee aa ãnusu kpàwà tønu àaø ní kínio. Ese ní naao sõ koko ñaassøo lee basøobasøo (100.000). Wè plaade ní a àaødeo guu màa aa mòoè.

6 Yotaü gbää lé dëdëe, ké aà yâkëaø maa Dii a Luaë yái.

† 26:23 Isa 6.1

7 Yotaū yá kíniō ku Isaili kíao ní Yuda kíao ladau, zí pó a kào ní yá pó a kèo píi.

8 Aà wè baasode guu ɔ à kpalablèu, à zòlè báawa Yelusaleū wè géo ní mèndooe.

9 Ké Yotaū gà, wà aà vî Davidi wéleu, ɔ aà ní Aaza zòlè aà gbèu.

28

Yuda kí Aaza (2Kia 16.1-20)

1 Aaza wè baode guu ɔ à kpalablè, à zòlè báawa Yelusaleū wè géo ní mèndooe. I yá pó Dii a Lua yei kë lá a dezi Davidiwao.

2 A zè ní Isaili kíao yâkceaoe, à mokàsakasa Baaliō ū.

3 A sa pó wî a pó káteu à tékū ò Beninôõ guzuleu ní a negôeo se.* A yâbëekè lá bui pó Dii ní yá Isailiõe i ke yâawa.

4 A sa'ò à tuläletikàtæa gulësì pó wa bòowa ní sìsìo musuo ní lí yèlèlèo gbáuo píi.

5 Ò Dii aà Lua aà nà Siliō kíae a ozi. Siliō ziblèwà, aa aà gbéo kùkù dasidasi, aa târño Damasi.

Dii aà nà Isailiō kíae aà ozi ló, ɔ Isailiō aà gbéo dède dùudu.

6 Isailiō kí Peke,[†] Lemalia ní aà gbéo dède Yuda bùsuu gô do gbéon òaasoso lee basoolo (120.000), ké Yudaø pâkpà Dii ní deziø Luazi yái.

7 Efraiû bui negôñ Zikeli kíane Maasea dè ní kibë gbézô Azikaüo ní kí kwàasi Elikanao.

* **28:3** Iko 12.31 † **28:6** Isa 7.1

8 Isailio ní dae Yuda noeo kùkù ní ní negòeo ní ní neñoeo gbéon òaaasoso lees òaa do (200.000). Aa ní pó nàaa lɔ maamaa, aale taò Samali.

9 Dii ãnabi Odede ku we. A gè dai zìgò pó lé su Samaliøle, a òné: Dii á dezio Lua Yudaø nàé á ñzìle, ké aà pø pàrnzi yái. Ò a ní dède ní pøfë pó gbà zì luawao.

10 Ò á ye Yudaø ke á zìco ù gòe ní noeo saa? Apio i tàaekè Dii á Luæ sôo lé?

11 A ma yáma sa! A á gbé pó a ní kùkù zìzìco ùe beeø gbae, asa Dii pø fëaázi maamaae.

12 Ò Eflaiü bui ðøaanae beeø fèle gï gbé pó lé su ní zìlaoøne: Yohanani né Azalia, Messilemo né Belékia, Saluü né Yezekia ní Hadelai né Amasao.

13 Aa òné: Åsu su ní zìgòe beeø lao, ké wásu tàaekè Diëo yái. A ye wá duuna ní wá tàaæo káfi yà? Wa tàaekèè maamaa kò, õ aà pø fëa wá Isailiozi maamaa.

14 Ò zìgòo zìzìco ní pø pø aa nàaaatò we gbé pø káaaa weø ní ní kíaa wáa.

15 Gbé pø wà ní tò sìo zìzìco se, õ aa pø pø wa nàaaatò se nà gbé pø kú puiziøi. Aa pøkasø kpàmá ní kyaleø ní pøbleao ní imiao, aa nísimàma ní bøøwa. Aa ní gbé pø gbåao dì zàa'inaø kpe, aa gèñino ní gbéø kíi wéle daminalikpedeu Yeliko, õ aa sù Samali.

16 Zibeezi kí Aaza gbéø zì Asilio kíawa à mè, aà mø ðøalø,

17 asa Edøüø mò lèle Yudaøwa lɔ, aa zìzìco kùkù.

18 Filitøø sô aa lèle Yuda bùsu gusiside wéleø ní Negèvè wéleøwa, aa Besemësi sì ní Ayalonio ní Gedeloo ní Sokoo ní Timinao ní Gimëzoo ní a zòewiaø, aa zòløu.

19 Dii ḥtɔ̄lē Yudaɔwa an kí Aaza yái, asa à bò Dii kpεε maamaa, a Ayāmēto Yudaɔ mεkpà vāikεawa.

20 Asiliɔ kí Tigela Pilesεε mò Aaza kíi, kási i dɔnlεkeɛo, à aà tò yooyeaε.

21 Kí Aaza Dii kpé póo ní azia be póo ní Yuda kíao póo sèlε kpà Asiliɔ kíapiwa, kási a kee i gbesuo.

22 Kua yooyeapi guu kí Aaza gí lé bɔ Dii kpεε.

23 A sa'ò Siliɔ kíao pó aa a fuɔ tāaɔwa, asa à mè, lá Damasi tāapiɔ dòñle, má sa'omáε, aai dɔmale sɔ. Ama aà ɔɔkpakíin we ní a gbéε píi.

24 Kí Aaza Lua kpé póo nàaa a zɔ̄εzɔ̄. A Dii kpé zé tā, ñ à sa'okliɔ pèlepεle Yelusaleū zékpaao guu píi.

25 A gulešiɔ bòbo wéle ní wéle Yuda bùsuu, ké wàli tulaitikatεa we dii pâleɔnε, ñ à Dii a deziɔ Lua pɔ fèlεð.

26 Yá pó a kè za a daalεawa e a midεawa kíni kú Yuda kíao ní Isaili kíao ladau.

27 Ké à gà, ñ wà aà vì Yelusaleū, áma wi aà mia kpakɔi ní Yuda kíao. Ó aà né Ezekia zòlε aà gbεu.

29

Ezekia gbabɔa Lua kpéε

(2Kia 18.1-3)

1 Ezekia wè baasɔode guu ñ à kpalablè, à zòlε báawa Yelusaleū wè baakwi mèndosaiε. Àda da tón Abia, Zakali née.

2 A yá pó Dii yei kè lá a dezi Davidi kèwa píiε.

3 Aà kpalablea wè sεia mɔ sεia guu, à Dii kpé zé wè, à a gbaɔ kèkε.

4 A sa'onao ní Levii buiɔ sisi, ñ à ní kääa gääε Lua kpé gukpe oi.

5 A ònè: A Levii buiɔ, à ma yāma! A gbābɔ́ ázìaε, i gbābɔ́ Dii á deziɔ Lua kpéε. A bɔle ní pó pó i luakukii gbālεo píi.

6 Asa wá maeɔ bò Dii wá Lua kpεε, aa yá pó a yeio kεε, aa pâkpaaàzi. Aa bânebò aà kpéε, aa mikpelii.

7 Aa a kpεεle zé tà, aa a filiaɔ dè, aai tularetikatea ní Luæ a kúkii, aai sa pó wí a pó káteu à tékū owà lɔo.

8 Ⓛ Dii pokumabòbɔ́ Yelusaleñde ní Yudaçwa, a tò aa gò sɔkëngu póo ū, láanipoo ū, pósɔsɔa ū, lá á wé lé e gbāewa.

9 A yái wà wá maeɔ dèdè ní fëndao, mé wá negɔe ní wá nenoe ní wá noe gò zìzoo ū.

10 Má ye mà ledooke ní Dii Isailiɔ Luaoe sa, ké aà pokuma pâsi e weewá.

11 Ma gbéɔ, ásu pâkpaaàzi lɔo, asa Dii á sé àò ku aε, ío a gbagbaε. Ámε i aà gbagba, i tularetikaè téa.

12 Ⓛ Levii buiɔ beeɔ fèlε:
Keata buiɔ Amasai ní Maatu
ní Azalia ní Yoelio.
Mélali buiɔ Abadi ní Kisi
ní Yaléléli ní Azaliao.
Geesɔ buiɔ Zima ní Yoa
ní Yoapi ní Edéño.

13 Elizafã buiɔ Yeiei ní Simélio.
Asafa buiɔ Zakali ní Mataniao.

14 Emani buiɔ Yeiei ní Simélio.
Yedutu buiɔ Semaia ní Uzielio.

15 Ké aa ní gbéɔ kàaa, aa gbâbòné, õ aa gè gbâbò Dii uaε lá Dii dà kíe a òwa.

16 Sa'onaɔ gè gbâbɔ́i Dii kpéε, õ aa pó gbâlεa pó aa èuɔ nàaa wà bò Dii ua, õ Levii buiɔ sì aa bòò bii kpε e Sedɔ guzuleu.

17 Mɔ s̄éia ḡo s̄éia z̄í ñ aa nà gbāb̄oa uapīewa. A ḡo swaañde z̄í aa kà kpépi kp̄eεlε, ñ aa gbāb̄ò e ḡo swaañ l̄. Mɔ s̄éia ḡo ḡeo ñ mèndoode z̄í ñ aa làa.

18 Ḷ aa ḡè kí Ezekia lè aa mè: Wa gbāb̄ò Dii kpéε, sa'okii ñ a p̄okeleɔ p̄ii ñ táabūnu p̄ó w̄i p̄eε kálēwà ñ a p̄okeleɔ p̄ii.

19 P̄ó p̄ó kí Aaza sakàu a náaisaike guuɔ p̄ii wá kèk̄e wa gbāb̄oné, aa kálē Dii gbagbakii ae.

20 Ké gu d̄ò, Ezekia f̄elε káaukaau, à w̄éle gb̄ez̄ɔɔ kàaa, ñ aa ḡè Dii ua.

21 AA ḡè ñ gáaenaɔ mèn sopla ñ s̄ásakaɔɔ sopla, ñ s̄an̄eb̄ɔɔ sopla ñ blesanaɔ sopla duun awakpab̄ɔ ù Yudaɔ ñ ñ bùsuo ñ Lua kp̄eo yá musu. Ḷ kí ò Aalona bui sa'onaeñne aa sa'oò Dii gbagbakiiwa.

22 Wà zupiɔ kòlokpakpa, ñ sa'onae a au s̄i wa lè sa'okiiwa. Ḷ wà s̄ásakaopiɔ kòlokpakpa l̄, wà a au lè sa'okiiwa. Ḷ wà s̄an̄eb̄ɔɔpiɔ kòlokpakpa, wà a au lè sa'okiiwa.

23 Wà ḡè ñ blesan duun awakpab̄ɔ kí kíi ñ gb̄é p̄ó kàaaa weɔ, aa ɔnàna blepiɔwa.

24 Ḷ sa'onae a kòlokpakpa, aa ḡè ñ a auo sa'okii duun awakpab̄ɔ ù Isailiɔ duunakéama yáí, asa kí mé mè wà sa p̄ó w̄i a p̄ó káteu à tékū ñ sa p̄ó w̄i o duun awakpab̄ɔ ûo o Isaili bui p̄iiñne.

25 A Levii buiɔ kàle Dii ua, aa s̄és̄enae ñ mɔɔnaɔ ñ domaɔ kúa lá Davidi ñ aà gu'ena Gadao ñ ãnabi Natão dilewa, asa Dii mé dà a ãnabipioñne, ñ aa ò.

26 Ḷ Levii buiɔ s̄i we, aa Davidi p̄ó'b̄ɔnapio kúkúa. Sa'onae ku we l̄, aa kàaaeɔ kúkúa.

27 Ḷ Ezekia mè wà sa p̄ó w̄i a p̄ó káteu à tékū o'o sa'okiiwa. Ké wà nà sapi oawa, ñ wà nà lesia Diiεwa

ní kàaeo ní Isailio kí Davidi pó'obonapi.

28 Goo pó lèsinao lé lesi, mé kàaepenaو lé ní kàaepé, gbé pó kääaa weo lé kúle Diië e wà gè sapi ò wa làa pii.

29 Ké wà sapi ò wa làa, kí ní gbé pó kú weo kùleë aa wùle ní gbeeu.

30 O kí Ezekia ní a iwaو ò Levii buioné aa Dii táasile ní le pó Davidi ní gu'ena Asafao dào. Aa aà táasile ní pønao, õ aa mipèle aa kùleë.

31 O Ezekia mè: Lá a ázia kpà Diiwa gbã, à mò Dii ua ní á sa'obo ní á sáaukpaso. O gbé pó kääaaao mò ní sa'obo ní ní sáaukpaso, mé gbé pó an pó gbào mò ní pó pó wí a pó káteu à tékú.

32 Sa'obo pó aa mòopiñ ke: Zu báa ñkwi, sásakao basoo ní sása bolö òaa do. Aa sa pó wí a pó káteu à tékú òò pii.

33 Sa'obo pâleñ ke: Zu òaa àa ñ (600) ní são ní bleo òaa gëo (3.000).

34 Sa'onaø dasio, aai fõ sa pó wí a pó káteu à tékú oboo báa bò píio, õ an gbé Levii buio lé dɔnlé e sa'on kinio aao gé gbâboi ñzïiae, zípi e láa, asa Levii buio laai vî gbâbo ñzïiae yá musu de sa'onaøla.

35 Sa pó wí a pó káteu à tékú oboo dasi, mé sáaukpaso nísi di ló ní vëe pó wí élewào.

Màa wà èa nà Dii ua ziwa.

36 Ezekia ní a gbé pø këna yá pó Lua kë a gbéonewa, asa yápi kë gòogòe.

30

Ezekia Gëamusu dikpekeea

1 Ezekia lēkpāsākè Yudaɔne ní Isailiɔ píi, mé à lá kē kpāsā Efraiū ní Manase buiɔne. A ònē aa mɔ Gëamusu dikpeke Dii Isailiɔ Luae a ua Yelusalɛ̄.

2 Kí ní a iwaɔ ní gbé pó kú Yelusalɛ̄ zèò wà dikpepi ke mɔ plaade guue.

3 Aai e kè a gɔɔ*, asa sa'ona pó aa gbābò nízlaeɔ an dasi i kao, mé gbéɔ i kāaa Yelusalɛ̄o.

4 Yápi kè kíe maa ní gbé pó kāaaa weɔ píi,

5 ɔ aa lēkpāsākè Isailiɔne píi za Beeseba e Dã, aa mè wà mɔ Gëamusu dikpeke Dii Isailiɔ Luae Yelusalɛ̄, asa wi mɔ dikpepi kei dasidasi lá a ku taalauwao.

6 ɔ kí ní a iwaɔ gbéɔ zì, aa bàalè gèò Yuda bùsuu ní Isaili bùsuo pii. Lápi mè: Isailiɔ, à ze ní Dii Ablahañ ní Izaakio ní Isailio Luao, i ze ní á gbé pó bò Asiliɔ kí a ozì aa gɔɔwa.

7 Asu àɔ de lá á maeɔ ní á gbé pó aa bò Dii ní Lua kpeowao. Lua ní ké sɔkëngu pó ũ lá á èwa.

8 Asu swágbääkè lá á maeowao. A ɔdɔ Diizi, i mɔ aà ua pó a dìlè a pó ũ gɔɔpii guu. A zooble Dii á Luae, aà pɔkumá zɔɔ i weewá.

9 Tó a ze ní Diio, gbé pó aa á gbéɔ ní á néɔ kùkù zìzɔɔ ũ wénadõnè, aai su bùsue bee, asa Dii á Luaá sósobide sùuudee. Tó a zeaànɔ, a bɔ á kpeo.

10 Kpàwakenaɔ gè wéle ní wéleɔ Efraiū buiɔ bùsuu ní Manase buiɔ bùsuo e Zabulɔni buiɔ bùsuu, ɔ gbéɔ ní yáalò, aa ní àlafikè.

11 N beeo Asee buieɔ ní Manase buieɔ ní Zabulɔni buieɔ nízla bùsa, ɔ aa gè Yelusalɛ̄.

* **30:3** Nao 9.9-11

12 Dii zìkè Yudaø bùsuu, a tò an làasoo doũ, ké aa e yá pó á dà kí ní a iwaçne aa ò ke yái.

13 Gbéo kàaa Yelusalé dasidasi Kàaso dikpékëa yái mɔ plaade guu. Gbépi dasi maamaae.

14 Aa fèlè sa'okli ñ tuläletikatækli pó kú Yelusalé ñ dàai pii, aa sèlè kòle Sedõ guzuleu.

15 Aa Gëamusu sã kòlokpakpa mɔ plaade gɔɔ gëo mèndosaidezi. Yápi kè sa'onac ñ Levii buiçne wí ù, õ aa gbâbâ ñzïaæ, aa sa pó wí a pó kâteu à tékñù ò Dii ua.

16 Aa gè zè ñ kíi lá a ku Lua gbé Mɔizi ikoyá láuwa. Sa'onac au sì Levii buiçwa, õ aa lè sa'okliwa.

17 Ké gbé daside i gbâbâ ñzïaæ yääo yái õ aai fɔ Gëamusu sã kòlokpa Diiëo, õ Levii bui a kòlokpakpané.

18 Efhaiñ bui ñ Manase bui ñ Isakaa bui ñ Zabuloni bui, an gbé daside i gbâbâ azïaæo, õ aa Gëamusu sã nòò sò, aa bò yá pó kú lápiu kpe. A yái tò Ezekia wabikènè à mè: Dii maa, aà sùuuke

19 ñ gbé pó zèò à Dii a dezic Lua kíi weelëo, baa ké i gbâbâ azïaæo.

20 Ó Dii sì ñ Ezekiao, à ñ tó aafia.

21 Isaili pó kú Yelusalé ñpi Kàaso dikpékë e gɔɔ sopla ñ pøna zɔɔ, mé Levii bui ñ sa'onac ñ Dii táasile lá gu lé dò ñ gbâa pua léu.

22 Ezekia Levii bui gbâ sõ mpíi, ké aa zìkè Dii ñ dñao yái.

Wà sáaukpa sa'ò e gɔɔ sopla, wà dikpe pópi sò, wà Dii ñ dezic Lua sáaukpà.

23 Ó gbé pó kääaaac zèò wà èa dikpékë e gɔɔ sopla lɔ, õ wà èa wa kè ñ pønao lɔ.

²⁴ Yuda ñí Ezekia gbé ñ kámasa kà ñ gáaeo ðaa sôo (1.000) ñ sâo ñ bleo ðaaasôo lee sopla (7.000), ñ aà ïwa ñ kpà ló gáae ðaa sôo (1.000) ñ sâo ñ bleo ðaaasôo lee kwi (10.000). Sa'ona pó aa gbâbò ñzîaë zibeezi ñ dasi.

²⁵ Yuda pó kääaaao pçnakè mïpii ñ sa'ona ñ Levii bui ñ gbé pó bò Isaili bùsuu ñ bòmò pó kú Isaili bùsuu ñ Yuda bùsuoo.

²⁶ Wà pçnakè Yelusaleñ maamaae, asa za Isaili ñí Davidi né Salomoo gco, wi dikpeke à kà màao.

²⁷ Sa'ona ñ Levii bui félè zè aa samaa'ò gbé ñe, ñ Lua siñño, asa an wabikea aà lè za musu aà kükiië.

31

¹ Ké wa làa pii, Isaili pó kú weo bòle gè Yuda wéleø guu, ñ aa tâagbe pó wa pèleø wîwi, aa Asetati lipelø zòzò, aa gulesti pó wa bò dàai, aa sa'okii pó kú Yuda bùsuu gbò ñ Bëyâmee bùsuo ñ Eflaiü bùsuo ñ Manase bùsuo pii. Ké aa làa, ñ an baade tà a be wéleu.

Ezekia lousisiyâ kekeea

² Ezekia sa'ona ñ Levii bui kpaalè gâ ñ gâo, baade ñ a zio, ké aa sa pó wî a pó kâteu à tékû o ñ sáaukpasa, aai ziké Dii kpé kpëeë, aai aà sáaukpa, aai aà tâasile.

³ Kí ìo pó pó de à kpa bò a àizeeø guu lá gu lë dò sa pó wî a pó kâteu à tékû obwo û. Ìo kpa sa kwo obwo û ñ sa oosi pôo ñ kámabogwo pôo ñ mo dafu pôo ñ dikpegwo pôo, lá a ku Dii ikoyâ láuwa.

⁴ A ò Yelusaleñdeñne aa sa'ona ñ Levii bui asea kpámá,* ké aa e mëkpa Dii ikoyâwa yái.

* **31:4** Nao 18.12-13, 21

5 Ké yápi l̄igua ḡō, Isailio n̄ pó káauo kpà s̄oūs̄oū, p̄wena n̄ v̄ēeo n̄ n̄isio n̄ z̄'io n̄ n̄ buap̄o p̄ii. Aa m̄ n̄ pó kwideo p̄ii à k̄e z̄ai.

6 Isailio n̄ Yuda pó kú Yuda w̄lēo guu o m̄ n̄ z̄ù kwideo lo n̄ n̄ s̄a kwideo n̄ pó p̄o aale kpá Dii n̄ Luawa o kwideo, aa kâle z̄ez̄e.

7 Aa n̄ a kâaaa z̄ez̄ewa mo àaõde guu, ñ aa a miðe mo soplade guu.

8 Ké Ezekia n̄ a iwa o m̄ p̄opi o è kâaaa z̄ez̄e màa, aa Dii sáaukpà mé à a gbé Isailio sáaukpà lo.

9 Ezekia yâlâla sa'onao n̄ Levii bui o wa p̄opi o musu,

10 ñ sa'onkia Azalia, Zadoki bui wèwà à mè: Za ḡo pó gbé o nà moa Dii ua n̄ n̄ gba o wa, wa p̄oblè wa kâ, à f̄e. Bâaa pó Dii dà a gbé o gu m̄ tò p̄opi o f̄e kâlea màa.

11 ò Ezekia mè, wà Dii kpé làasi o keke, ñ wa keke.

12 ò aa m̄ n̄ gbapi o n̄ po kwidepi o n̄ pó p̄o wa kpà Diiwapi o n̄ náao. Levii bui K̄nania m̄ p̄opi o gbéz̄o ū, m̄é aà dâuna Simei m̄é aà plaade ū.

13 Kí Ezekia n̄ Dii kpé gbéz̄o Azaliao m̄é gbé e bee o dîle K̄nania n̄ Simeio d̄onlede o ū:

Yeieli, Azazia, Naata, Asaeli,

Yelimo, Yozaba, Elieli,

Isemakia, Maatu n̄ Benaiiao.

14 Pó pó wà Lua gbâo zî de Gukpe Bo le dâana Levii bui Imena n̄e Kole yâ ū. Òme ìo gba pó wa dà Dii e n̄ sa pó wa òwâo pó kpaalené.

15 Edeni, Miamé, Yesua, Semaia, Amalia n̄ Sekaniao m̄é aañ o d̄oaâle n̄ náao sa'onao w̄lēo guu. Aa kpaalè n̄ gbé o ne gã n̄ gão néfénen gbéz̄o.

16 Bee gbea aa kpaalè gõe pó kà wè àaõ ge aa dea an tó kú taalaunø, gbé pó aa gë Dii ua lá gu lé dø yãkekei gã ní gão baade ní a zio.

17 Aa kpaalè sa'ona pó an tó kú taalaau daedaeøne ní Levii bui pó kà wè bao ge aa deaõ gã ní gão baade ní a zio.

18 Aa ní noøe ní ní negõe ní ní nenøe tó dàlau píi, ké aa nízia kpà Luawa ní ná aio yái.

19 Aalona bui sa'ona pó kú ní wéle bualoõ ge wéle pâle bualoõ sõ, wà gbé ñile aa gé sa'on gõe píie ní a aseao ní Levii pó wà ní tó dàlau.

20 Yá pó Ezekia kë Yuda bùsu píi guun we. A yázede ná aide pó Dii a Lua yei kë.

21 Zi pó à ɔkpàwà Dii kpé yá musu ge aà ikoyá ge aà yâdileaõ yái, à a Lua kíi wèele ñ nòsemendoo, õ yá pó a këo bò maa píi.

32

Asiliò kíia viadadaa Yelusaléüdeøzi (2Kia 18.13-37, Isa 36.1-22)

1 Ezekia yápiø këa ní ná aio gbea Asiliò kí Senakelibu lèlè Yuda bùsuwa, à koezò a wéle biiideøzi, à mè á gbooe, wélepiø i gõ a pó û.

2 Ké Ezekia è Senakelibu mò mé à mipè Yelusaléüwa ní zio,

3 à lekpàaï ní a iwaõ ní a zìgõ lá wa ke wà nibona pó kú bii kpé tata, õ aa dìaâle.

4 Gbéø kàaa dasidasi, õ aa nibonaõ ní íze pø pâ buaslao tâta píi aa mè: Tó Asiliò kíia mò, a í e la zõo.

5 Ezekia ãiakè à bii pó gbò këke píi, õ à gugwakíi lesiø bòwà. A biiibò biiizi lò mé à Davidi wéle gu

pó wa kàkao gbāa kàflí. A gōkēbōo ní sèngbaoo pí dasidasi.

⁶ A gbéo díledile zìgōo gbëzëwú ù, õ à ní kääaaazi wéle bole kpéele, õ à ní gbá sõ à mè:

⁷ A sôdile, í wóo ke. Asu to vía á kúo. Asu bílike Asilió kíia ní a zìgōo dasio yáwao, asa gbāa pó kúwanó dë ní póa.

⁸ Gbénazína gbāa õ aa vî, wápiò sõ, Dii wá Lua kúwanó. A dówálé, i zìlkawéé. Ó Yudaò kí Ezekia yápi gbéo gbà sõ.

⁹ Bee gbea Asilió kí Senakelibu ní a zìgōo koezò Lakisizi píi, aa ku we, õ à a iwaeo zì Yudaò kí Ezekiawa Yelusaleù, aa òè ní Yuda pó kú we:

¹⁰ Yá pó Asilió kí Senakelibu òn ke: A gbé pó ma á kaka Yelusaleù, bó álé a náaike màai?

¹¹ Ké Ezekia mè Dii á Lua a á bø ma ɔzi, á dò álé á sásã noa? A ga ní nçao ní imion we.

¹² Ezekiapi i Diipi gulešiò ní aà gbagbakiiò gbòoo lé? A ò Yelusaleùdeone ní Yudaò píi aa mò kúlé gbagbakii mèndo ae, aai sa'owà.

¹³ A yá pó ma Senakelibu ní ma maeò wá kè bui pó kú bùsu pâleuone dòo lé? Buipiò tâaò fì gímeé mà ní bùsu símáe?

¹⁴ Bui pó ma mae ní kaaleo píi, an kpele tâa mé fì gïè ní a gbéi? Kpelewa á dii a fì á bø ma ɔzi?

¹⁵ Asu to Ezekia ɔnókeé lòo fá! Asu to aà á sásã màao. Asu à aà yá sio, asa buie ge bùsue tâa i fì a gbéo bò ma ɔziò ge ma maeò ɔziò, belenke á dii. Aa fì á bø ma ɔziò.

¹⁶ Senakelibu iwapio èa dòe ní Dii Luao ní aà zòblena Ezekiao lò.

17 Ḷ à lakẽ a kpãsãè, à Dii Isailio Lua sõsõ a guu à mè: Lá buie tāao i fĩ ní gbé wò bò ma oziø, màa Ezekia Lua a fĩ a gbé wò ma oziø.

18 Ḷ ïwapiø lé gbää zù Yelusaleü gbé pó kú bïiwaøzi ní Ëbelu yáo, ké iwaa e ká ní pøa, sõ i kéngu yái, aai gbasa ní wéle sí.

19 Aa Yelusaleü Lua dïle lán buiø tāaoøwaø, dii pó gbénazina mé ní képiø.

20 Kí Ezekia ní ânabi Isaia, Amozu néo wabikè yápi musu aa wiilè Luawa.

21 Ḷ Dii malaikae zì à gè zigõ ní ní badeø ní ní døaana pó kú Asiliø kía bðouø tòløzò. Ḷ Asiliø kía èa tà a bùsuu, aà gëe gò kpa a wéi. Ké à gè a tāao kpéu, ñ aà néeø aà dè we ní fëndao.

22 Dii Ezekia ní Yelusaleüdeø bò Asiliø kí Senakelibu ozi ní gbépiio, à oliañzi gupiiu.

23 Ḷ wà mò dasidasi wà Dii gbà pó Yelusaleü, wà pó bëeëdeø kpà Yudaø kí Ezekiawa. Za gøo bee bui píi zõøke džè.

Ezekia gyákëa

(2Kia 20.1-3, 12-21, Isa 38.1-8, 39.1-8)

24 A gbea Ezekia gyákë à kà gaa. Ké à wabikè Diwa, ñ Dii sñaàno, à dabudabukèè a seela ü.

25 N beeo Ezekia azia sè lesi, i maa pó Dii këe flaboëo, ñ Dii fë Yelusaleüdeø ní Yudaøzi píi.

26 Ḷ Ezekia azia bùsa ní Yelusaleüdeø píi, ñ Dii i pokümbobomá Ezekiapi gøo.

27 Ezekia àizëe ní gawio vñ maamaaø. A làasiø bòbo à a ânusu kákau ní a vuao ní a gbé bëeëdeø ní a tulaleti gïnanaø ní a sèngbaø ní pó ode bui píio.

28 A bl̄wεkak̄iɔ bòbo, ɔ à p̄wεnaɔ kàkau n̄ v̄εo n̄ n̄sio. A kp̄eo dòdɔ a zù bui dodoaɔnε, à kaa dàda p̄ó kelenanε.

29 A kp̄asao kàle, ɔ à sāo n̄ zuo lùlu dasidasi a kàfl̄, asa Lua àizεeɔ p̄isiè zɔɔzɔɔe.

30 Ezekia m̄é Giɔ nibɔna musu tà, ɔ à a i gbàe z̄l̄e Davidi w̄el̄e b̄'ae oi. Yá p̄ó a k̄e p̄íi b̄ò maa.

31 Ké Babeli kíao gbéɔ zì dabudabu p̄ó k̄e aà bùsu gbeaiwà, Lua aà tò a laaiwa, ké à aà le à gwa, i yá p̄ó kú aà s̄u d̄.

32 Ezekia yá k̄iniɔ n̄ yá p̄ó a k̄e Luaeɔ ku ãnabi Isaia, Amozu n̄é w̄epungu p̄ó a è taalau n̄ Yuda kíao n̄ Isaili kíao láo.

33 A gà, ɔ wà aà mia kpàkɔi n̄ Davidi buiɔ s̄isi musu. Ké à gà, Yelusaleüdeɔ n̄ Yudaɔ p̄íi aà gε kp̄elà, ɔ aà n̄é Manase z̄l̄e aà gbeu.

33

Yudaɔ kí Manase (2Kia 21.1-18)

1 Manase w̄è kuεplade guu ɔ à kpalablè, à z̄l̄e báawa Yelusaleü w̄è báaɔ s̄osaiε.

2 A yá p̄ó Dii yeio k̄e à z̄e n̄ bui p̄ó Dii n̄ yá Isailiɔnεɔ yâbēekεaɔ.*

3 A èa gulεs̄i p̄ó a mae Ezekia dàaɔ bòbo n̄ Baali gbagbak̄iɔ. A Asetaati líɔ p̄élepεlε, à kùlε luabε p̄óonε, à z̄oblènε.

4 A sa'ok̄iɔ bò Dii kp̄eu Yelusaleü, gu p̄ó Dii m̄è á tó aɔ kuwà ḡɔɔpiipi.†

5 A luabe p̄ó gbagbak̄iɔ bò Dii uaɔ guu p̄íi.

* **33:2** Zel 15.4 † **33:4** 2Sam 7.13

6 A sa pó wĩ a pó káteu à tékũ ò ní a negɔ̄e Beninɔ̄u guzuleu, à pɔ̄ dà gbé̄wa, à màsoo kè, à gbé̄ kò̄lekè, à yãgbèa gèsisinaowá ní welende, à yã pó Dii yeio kè maamaa, õ à aà pɔ̄ félèè.

7 A tää pó a à dílē Dii kpéu, gu pó Dii ò Davidie ní aà né Salomɔ̄o a tó aɔ̄ kuwà gɔ̄opii, asa Isaili wé̄le guu píi Yelusalé õ a sè.

8 A mè tó Isailiɔ̄ yã pó á díléné̄o kúa píi, aale a ḥtondɔ̄kii gwa, mé aa zè ní a ikoyã̄ ní yã'one pó a zòblena Mɔ̄izi kpàmáo pii, á ní bɔ̄lē bùsu pó á kpà ní deziowauo.‡

9 N bee Manase Yelusaléudeo sàsã ní Yudaɔ̄ píi, õ aa yãvãikè de bui pó Dii ní kaale ní deziōnecla.

10 Dii yã'ò Manasee ní aà gbé̄, kási aai swáseio.

11 O Dii mò ní Asiliɔ̄ kía zìgɔ̄ dɔ̄aanao, aa aà kù wà bakàè a níu wà mɔ̄gotẽ gala kpàè, õ wà tåaànɔ̄ Babéli.

12 Aà yooyeapi guu à awakpà Dii a Luaε, à azia bùsa a deziɔ̄ Luapiε maamaa.

13 Ké à wabikè Diiwa, õ Dii sñaànɔ̄, à aà awa sì à èa aà kpà kpala Yelusalé. Manase dɔ̄ sa ké Dii á Luaε.

14 Bee gbea à Davidi wé̄le bii pó wa bò biiizi kéké za Giɔ̄ nibɔ̄na pó kú guzuleu be'aε oi e à gè pè̄ò Kpò Bolewa. A biiipi bò lìa Ofeli sìsìi, mé a lesì de a káaua. O à zìgɔ̄ dɔ̄aanao dílēdile Yuda bùsu wé̄le biiideo guu pii.

15 A dii zìloɔ̄ ní tää pó a pìo bòlē Dii kpéu, à sa'okii pó a bò Dii kpé sìsìwa ní wé̄le εuoɔ̄ gbòo a kòlē bii kpé.

‡ 33:8 1Kia 9.3-5

16 A Dii gbagbakii kèke, ɔ à sa'òwà n légbã fiaboboo n sáaukpasa. A ò Yudaone aa zooble Dii Isailio Luae.

17 Gbégi lé sa'o gulesiwa, ãma Dii n Lua aale owà.

18 Manase yá kini n wabi pó a kë a Luawao n yá pó gu'ena òè n Dii Isailio Lua tóoo aa ku Isaili kia ladau.

19 Wabi pó a kë n lá Dii sñaàñoo ku gu'ena taalau sánu n duuna pó a kë à bò Dii kpë e ào gë azia busaio. Gu pó à gulesi bòuu ku lápi guu lò n gu pó à Asetati lí n tåa pâle pèlepeleu.

20 Ké à gà, wà aà vù a be, ɔ aà n é Amo zòlè aà gbeu.

Yuda ki Amo
(2Kia 21.19-26)

21 Amo wè bao n plaode guu ɔ à kpalablè, à zòlè báawa Yelusaleú wè plae.

22 A yá pó Dii yeio kë lá a mae Manase këwae. A sa'ò tåa pó a mae pípiwa píi, à zòbléné.

23 Kási i azia busa Dii lá a mae këwao, a tò a tåae dède.

24 O aà iwa lekpàaiaàzi aa aà dè a be.

25 O Yuda gbe pó lekpàaiaàzipi dède píi, aa Amopi né Yosia kpà kia ù aà gbeu.

34

Yuda ki Yosia
(2Kia 22.1-20, 23.4-20)

1 Yosia wè swaa ñde guu ɔ à kpalablè, à zòlè báawa* Yelusaleú wè baakwi n mèndooe.

* **34:1** Zel 3.6

2 A yá pó Dii yei kè à a dezi Davidi olesè píi, i pāale
ɔplaai ge zeeio.

3 Aà kpablea wè swaañde guu, gɔɔ pó a dε
ɛwaasona ũ ɔ à nà a dezi Davidi Lua kíi weelawawa.
A wè kuaplade guu ɔ à nà gbābɔa Yelusaleñewa ní¹
Yuda bùsuo píi. A guleñi pó wa bò ñ dàa, à Asetaati
lipelɔ zɔzɔ, à tāa pó wa ñ pó pó wa kàsac sèlɛ.

4 Wà Baali gbagbakiiɔ gbò aà wáa, ɔ a tò wà
tulaletikateakii pó kú gbagbakiipiɔ musu zɔzɔ. A
Asetaati lipelɔ ní tāa pó wa ñ pó pó wa kàsac
wíwi, ɔ à a tibò a fàfà tāapiɔ gbàgbanaɔ miaɔwa.

5 A tāapiɔ sa'onaɔ wáo kpàsa ní sa'okiiwa.[†] Màa
à gbābò Yelusaleñ ní Yuda bùsuo.

6-7 A sa'okii ní Asetaati lipelɔ gbò Manase buiɔ
wéleɔ guu ní Eflaiü buiɔ pó ní Simeɔ buiɔ pó e à gè pè
Nefatali buiɔ pó ní a bezia pó liaiɔwa. A tāaɔ gbègbè
à a tibò, à tulaletikateakiiɔ gbò Isaili bùsu gupiu,
ɔ à èa tà Yelusaleñ.

8 Aà kpablea wè bao plasaide guu, gɔɔ pó àlɛ
gbābò Yelusaleñ ní Yuda bùsuo, à Asalia né Safana
ní wéle kí Maaseao ní kpàwakëna Yoa, Yoaaza néo
gbàe Dii a Lua kpé kekei.

9-10 Ða pó wà mòò Lua ua, Levii bui biiiboledɔanaɔ
sì ɔ aa gèò sa'onkia Ilikia kíi, ɔ ampii aa gè nà gbé
pó wà ní dílɛ Dii kpé zì gbèzɔɔ ùɔne ní ɔzì. Manase
buiɔ ní Eflaiü buiɔ ní Isaili kɔnaɔ píi ní Yudaɔ pii ní
Beyamée buiɔ ní Yelusaleñdeɔ mé ñapi kpà. Ð Dii kpé
zì gbèzɔɔpiɔ fiabòò zìkënaɔne wà Dii kpé keke wà a
gbàa káfi.

[†] **34:5** 1Kia 13.2

11 Aa ña kpà kpèbonaçwa wà gbè ãaç luò. Aa kpà li'ãnaçwa lɔ wà kpèele lío ní zaç luò, wi kpé pó Yuda kiaç tò we yàaaç kékèd.

12 Gbépiç zìkè ní náao. Gbé pó wà ní díle aa wëtè zìpizion ke: Levii né Melali buiç Yaata ní Obadio ní Levii né Keata buiç Zakali ní Mesulaüo. Levii buiç pó'çbønaç lea dö mìpiie.

13 Aame aa asosenaç gbëzöcc û, aa wëtètè zìkènaçzi zéze. Levii buieç mé tɔdɔdɔnaç ní lakënaç ní bìibølèdëanaç û.

*Yosia bɔa ikoya láwa
(2Kia 22.8-23.3)*

14 Goo pó wàle bɔ Dii kpéu ní ña pó wà gëuo, sa'onkia Ilikia bì ikoyä pó Dii ò Mɔizie taalawa.

15 O Ilikia ò lakëna Safanae a ikoyä lá è Dii kpéu, ñ a kpàwà.

16 Safana gëò kí kíi, à yá dàu a sìuè à mè: N ïwaç lé zì pó ní nàné ní ozipi ke píi.

17 Aa ña pó kú Dii kpéu nà zìkènaç gbëzöccne ní ozi ní zìpikènaç.

18 O à èa òè sa'onkia Ilikia lá kpàwa, ñ à a kyokè kíe.

19 Ké kí ikoyä lápi yámà, à a ulada ga kë.

20 O a ò sa'ona Ilikiae ní Safana né Aikaüo ní Mika né Abedöo ní lakëna Safanao ní a ïwa Asaiao à mè:

21 A gë Dii laimee ní Isaili kõnaç ní Yudaç taala pó wa bɔwàe bee yá musu. Dii pɔkùmabòbɔwá à kè zài, asa wá dezio Dii yá kúao, aai yá pó kú taalaç bee guu ma aa zìkèwào.

22 O sa'ona Ilikia ní gbé pó kí ní zì sânuç gë yá'ò nœ ãnabi Uledae. Nœpi ku Yelusaleü fáani plaade

guue, aà zá tón Saluū, Tikeva né, Halasa tóūnae. Gōepiá Dii kpé pøkasao ùlenae.

23 Dii Isailiɔ Lua yã'ò nɔepiε à mè: A gε o gbé pó á zílaε,

24 ma Dii ma mè, má yáyia gue beewa ní gbé pó kú a guuo, láai yá pó kú taala pó wà a kyokè Yudaø kíaeupiɔ píi.

25 Má pøkùmabøbø gue beewa, ma pøkùmapi a kpáleø, asa aa pâkpàmazi aa gè sa'ò dii pâleøwa, aa ma pø fëlemee tåa pó aa këpiɔ yá musue.

26 A gε o Yudaø kíø pó á zí ma laiε, yá pó a màpi musu, ma Dii Isailiɔ Lua ma mè,

27 yá pó má ò gue bee ní gbé pó kú a guuo musu, lá à swâsei à a ulada ga kë à ɔɔlò, má mà. Ma Dii mámë má ò.

28 Má tó aà ánuatoε, wi aà vî niε guu. Aà wé a si yá pó má yía gue bee ní gbé pó kú a guuwaleø. Ó zìnapio èa tà kíwa ní yápio.

29 Kí Yelusaleñ gbëzɔɔ ní Yudaø sisi, õ aa kàaaaaàzi píi.

30 A gèñno Dii ua ní sa'onao ní Levii buiɔ ní Yelusaleñdeø ní Yudaø píi, néfënén gbëzɔɔ, õ a tò wà Dii bàakuañno taala pó wa è aà kpéu kyokè píi ní wáa.

31 Kí zea a mòpele sae, õ à èa zè ní Dii bàakuañno yâdileao. A mè á té Diizi, iɔ aà yâdileao ní aà yâdaneø kûa, iɔ aà ɔtondɔkii gwa ní nòsémendoo ní a pøeão píi, iɔ Dii bàakuañno yá pó kú lápi guu ma.

32 Ó a tò Yelusaleñdeø ní Bëyämee buiɔ fële zè nípii, õ aa zè ní ní dezio Lua bàakuañno yáo.

33 Yosia tāao nàaa Isaili bùsu gupiuu a kòlè, a tò gbé pó kú Isaili bùsuu zoblè Dii ní Luae mippy. Yosia gɔɔ aa te Dii ní dezio Luazi, aai pāalèèo.

35

Yosia G̊amusu dikp̊ek̊ea (2Kia 23.21-23)

¹ Yosia Gëamusu dikpékè Diië Yelusalëü, õ wà Gëamusu sa'obɔɔ kôlokpakpa mɔ sëia gɔɔ gëo mëndosaidezi.

² A sa'onaø dàziù, à ní gba sõ Dii kpé zì pó aa kε yá musu.

³ A ò Levii bui pó wà ní kpá Diiwa, aaĩ yádada Isailiõneõne: A Lua kpagolo dile kpé pó Isailiõ kí Davidi né Salomõ dòu, ásu da á gáu lõo. Ali zoble Dii á Luae ní a gbé Isailiõ.

⁴ A baade s̄ouke gā n̄ gāo á dezī uawa, lá Isailī
kí Davidi n̄ aà né Salom̄o dàlauwa.

⁵ A o s̄ia Dii ua, á gbéeo ió kú n̄ á gbé Isailiō gā n̄ gão,

⁶ í n̄ Gēamusu sa'obɔ́o kòlokpakpané. A gbâbɔ́ ázìaε, í sâpiɔ́ kεkε á gbé̄nε, kέ aa e kε lá Dii dà Mɔjizie a òwa.

⁷ Yosia azia sāo n̄ a bleɔ kpà gbé pó kú weɔwa Gẽamusu sa'obɔɔ ũ ðaasɔɔ 1ee baakwi (30.000) n̄ zuɔ ðaa ḡeo (3.000).

⁸ Àà ìwàç gbéç gbà pó ní sa'onaç ní Levii buiç sô. Lua ua dçaanaç Ilikia ní Zakalio ní Yei'lio sa'onaç gbà Gëamusu sa'oboo òaa kue'aañ (2.600) ní zuo òaa do ní basçoo (300).

⁹ K^onania n^í Semaiao n^í a dãuna Netanelio n^í Asabiao n^í Yeielio n^í Yozabao m^é Levii bui kia^c u.

Aa Levii buiɔ gbà Gëamusu sa'obɔɔ ðaasɔsɔo lεε sɔo (5.000) n̄ zuɔ ðaa pla n̄ basɔoo (500).

10 ₩ wà Lua gbagbazi sɔukè, sa'onac sia n̄ zekli, mé Levii bui kiniɔ ku we gâ n̄ gão lá kí dilewa.

11 Aa Gëamusu sa'obɔɔ kòlokpakpa, ɔ̄ sa'onac a au si wa lè sa'okliwa. Levii bui pɔpiɔ báa bò,

12 ɔ̄ aa pó pó wí a pó káteu à tékú bò adoa, aa kpà n̄ gbé Isailiɔwa gâ n̄ gão aa sɔò Diizi, lá a ku Moizi taalauwa. Màae lɔ n̄ zuɔ.

13 Levii buiɔ Gëamusu sa'obɔɔ kpàtea lá wa dilewa,* ɔ̄ aa zùnɔɔ kà tac n̄ ooo n̄ dàao guu, aa a fùukè, ɔ̄ aa gèò gbéɔne kpakpa.

14 Bee gbea ɔ̄ aa n̄zia pó kékè n̄ sa'onac, asa Aalona bui sa'onapiɔ lé sa pó wí a pó káteu à tékú n̄ sa pó wí a pó n̄isi tékú o e gu gè sidiɛ.

15 Asafa bui lèsinaɔ kú n̄ zekli lá Davidi dilewa, Asafa buiɔ n̄ Emani buiɔ n̄ kí gu'ena Yedutu buiɔ. Bíibolédɔana pó kú bɔle n̄ bɔleo aai go n̄ tiao, an gbé Levii buiɔ mé n̄ pó kékéné.

16 Zibeezi wà Dii gbàgba a zéwa, wà Gëamusu dikpékè, mé wà sa pó wí a pó káteu à tékú ò aà gbagbaküwa, lá kí Yosia dilewa.

17 Gɔɔ bee Isaili pó kú weɔ Gëamusu dikpékè, ɔ̄ aa Kàaso dikpékè gɔɔ sopla.†

18 Za ãnabi Samueli gɔɔ wi Gëamusu dikpèpi kε à kà màao. Isailiɔ kíiae i dikpèpi kε lá Yosia kewao. Sa'onac ku we n̄ Levii buiɔ n̄ Yudaɔ píi n̄ Isaili pó kú weɔ n̄ Yelusaléudeɔ.

19 Wà Gëamusu dikpèpi kε kí Yosia kpalaiblea wè bao plasaide guue.

* **35:13** Boa 12.8 † **35:17** Boa 12.1-20

Yosia gaa
(2Kia 23.28-30)

²⁰ Yosia Lua kpé yākēkeea gbēa píi Egipio kí Neko lé gé zikai Kaakemi, Uflata sae, ñ Yosia bò gèwà n̄ zio.

²¹ Neko gbé wà à mè: Yudaø kía, bóme wá daaai? I ke míme ñ málé mó zikainno gbão, ma ibeene. Lua mè mà ke kpakpa. Lá a kumano, n̄su kpaèo, ké asu n deo yái.

²² Kási Yosia i mikewào, i yá pó Lua dà Nekoë a ðe mao, ñ à azia lìlè, à gèwà n̄ zio Megido gusalalau.

²³ Ké kàzunaø kí Yosia pà, ñ a ð a ïwaøne: A ma se tamanø, wà ma wiwië we.

²⁴ Ð aà iwapiø aà bò a s̄go guu wà aà dà a s̄go plaade guu wà tào Yelusaleñ. A gá, ñ wà aà mia kpàkñi n̄ aà dezio. Yelusaleñdeø n̄ Yudaø aà ge ólò mípii.

²⁵ Ð Zelemii wénale dà n̄ Yosiao. E gbā gðe n̄ noeo lèsinaø i lepi si Yosia yá musue, tó aale wénale sí. Ð wénalesia gð felëkaa ñ Isaili bùsuu, lepiø ku wénale taalau.

²⁶⁻²⁷ Yosia yá kini pó a kè za a daalawea e a midewawa ku Isaili kíao n̄ Yuda kíao ladau n̄ gbéke pó a kè Diie à zikè yá pó kú aà ikoyá láuwao.

36

Yudaø kí Yoaaza
(2Kia 23.31-34)

¹ Ð Yudaø Yosia né Yoaaza kpà kíao ñ aà gbéu Yelusaleñ.

² Yoaaza wè bao n̄ àaõode guu ñ à kpalablèu, à zòlè báawa Yelusaleñ mo àaõe.

3 Ḍ Egipiɔ kí Neko aà bò kpala Yelusalɛ̄, ɔ à mè Yuda bùsudeɔ falubɔe áñusu tɔnu àaɔ n kiniɔ n vuao kiloo bla sɔosai.

4 A Yoaaza vii Eliakiū kpà Yelusalɛ̄deɔ n Yudaɔ kia ū, ɔ à aà tó lileɛ Yoakiū. Ḍ à Eliakiū dāuna Yoaaza kù tào Egipi.*

*Yudaɔ kí Yoakiū
(2Kia 23.36-24.7)*

5 Yoakiū wè baasɔode guu ɔ à kpala blèu, à zɔlɛ báawa† Yelusalɛ̄ wè kuədoe. A yá pó Dii a Lua yeio kɛ.

6 Babeli kí Nebukanəza mɔ lèlewà, à mɔgotɛ gala kpà è à taaànɔ Babeli.

7 Nebukanəza Dii kpé pɔeɔ sèlɛ tào, a kàlɛ a bɛ Babeli.‡

8 Yoakiū yá kiniɔ ku Isaili kiaɔ n Yuda kiaɔ ladau n yâbɛe pó a kɛɔ n väi pó wa èwà. Ḍ aà né Yekɔnia zɔlɛ aà gbeu.

*Yudaɔ kí Yekɔnia n kí Zedekiao
(2Kia 24.8-20, Zel 52.1-2)*

9 Yekɔnia wè bao plasaide guu ɔ à kpala blèu, à zɔlɛ báawa Yelusalɛ̄ mɔ àaɔ n gɔɔ kwioe. A yá pó Dii yeio kɛ.

10 Ké í bò εu, kí Nebukanəza gbɛ̄ɔ zì, ɔ wà aà kù suò Babeli n Dii kpé pó ɔdeɔ. A aà desɛ Zedekia kpà Yelusalɛ̄deɔ n Yudaɔ kia ū.

11 Zedekia wè bao n mèndoode guu ɔ à kpala blèu, à zɔlɛ báawa Yelusalɛ̄ wè kuədoe.

12 A yá pó Dii a Lua yeio kɛ, i azia busa ãnabi Zelemii pó Dii yâ'ðεεo.

* **36:4** Zel 22.11-12 † **36:5** Zel 26.1-6 ‡ **36:7** Dan 1.1-2

13 Kí Nebukanəza tò à legbèè à mè á sì ní Luao a bɔ aà kpéo, ñ à bò aà kpé. Aà swá gbaakù, à gí ea sui Dii Isailiɔ Luawa fiafia.

14 O sa'on dɔaanaɔ ní gbéè dɔaanaɔ bò Dii yá kpé sɔ, aa zè ní yâbèè pó buipâleɔ kèɔ, aa kpé pó Dii dîlè a pó û gbâlè.

Yelusaléü díuzɔa
(*2Kia 25.1-21, Zel 39.1-10, 52.3-11*)

15 Dii an deziɔ Lua iɔ ãnabio zimá mòmɔɔ, asa à a gbéè wénagwà ní a kpéo,

16 ñ aa Lua zinapiɔ kè pɔɔpɔɔ, aa sakà Luapi yáu. Aa aà ãnabipio àlaflikè e aà pɔ gè pârzi, a weea vio.

17 O à Babiloniɔ kía gbàemá, à gè lèlema. Kiapi ní èwaasoo dède ní fèndao Dii ua. Dii i èwaasoo ní wéndiac wénagwao ge maezɔɔ ge gbé zio, à ní nâè a oziè.

18 O à Dii kpé pɔɔ sèle tào Babeli píi, a zɔɔ ní a nénao, ní Dii kpé àizeeɔ ní kí ní a lwaɔ àizeeɔ píi.

19 O aa tesɔ̄ Lua kpéwa, aa Yelusaléü bii gbò. Aa tesɔ̄ a ua maaɔwa, aa pó beeedeo òkpà píi.

20 Kiapi gbé pó gò bée, wi ní dède ní fèndaoɔɔ kùkù zɔɔ û api ní a néo, à târnɔ Babeli e Peesio gè kpalablèò.

21 Isaili bùsu íampakii è sa. Ké à gò da gii, a íampaa e wè bàaɔkwi gè pàò, lá Dii dà Zelemiie a òwa. §

Kilusi Isailiɔ gbaea
(*Eza 1.1-4*)

22 Peesio kí Kilusi kpalablea wè sëia guu ñ Dii tekpàaàgu, ké yá pó a dà Zelemiie a ò e ke yái.* O

Kilusi kpàwakè a bùsu gupiiu, õ à gbàsa kè láu à mè:

²³ Yá pó ma Pëesiò kí Kilusi má òn ke: Dii Lua Musude tò dúnia kpala píi gò ma pó ũ, õ a dílemee mà kpèdɔe Yelusalé ũ, Yuda bùsuu.[†] A gbé pó á de aà gbé ũ, à felé à á taananké we, Dii á Lua iò kúáno.

[†] **36:23** Isa 44.28

**Bibeli Luayātaalá
The Holy Bible in the Boko language spoken in Benin
and Nigeria**

copyright © 2010 SIM International

Language: Boko

Translation by: SIM International

Boko Bibeli Luayātaala

This translation, published by the SIM au Benin, was published in 2010.
If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM at
ECWA/SIM H.Q., P.M.B. 2009, Jos, Plateau State, NIGERIA.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-09-25

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

lxxix

ffb0f4b3-18b7-564f-bd5d-307e9e532fb9